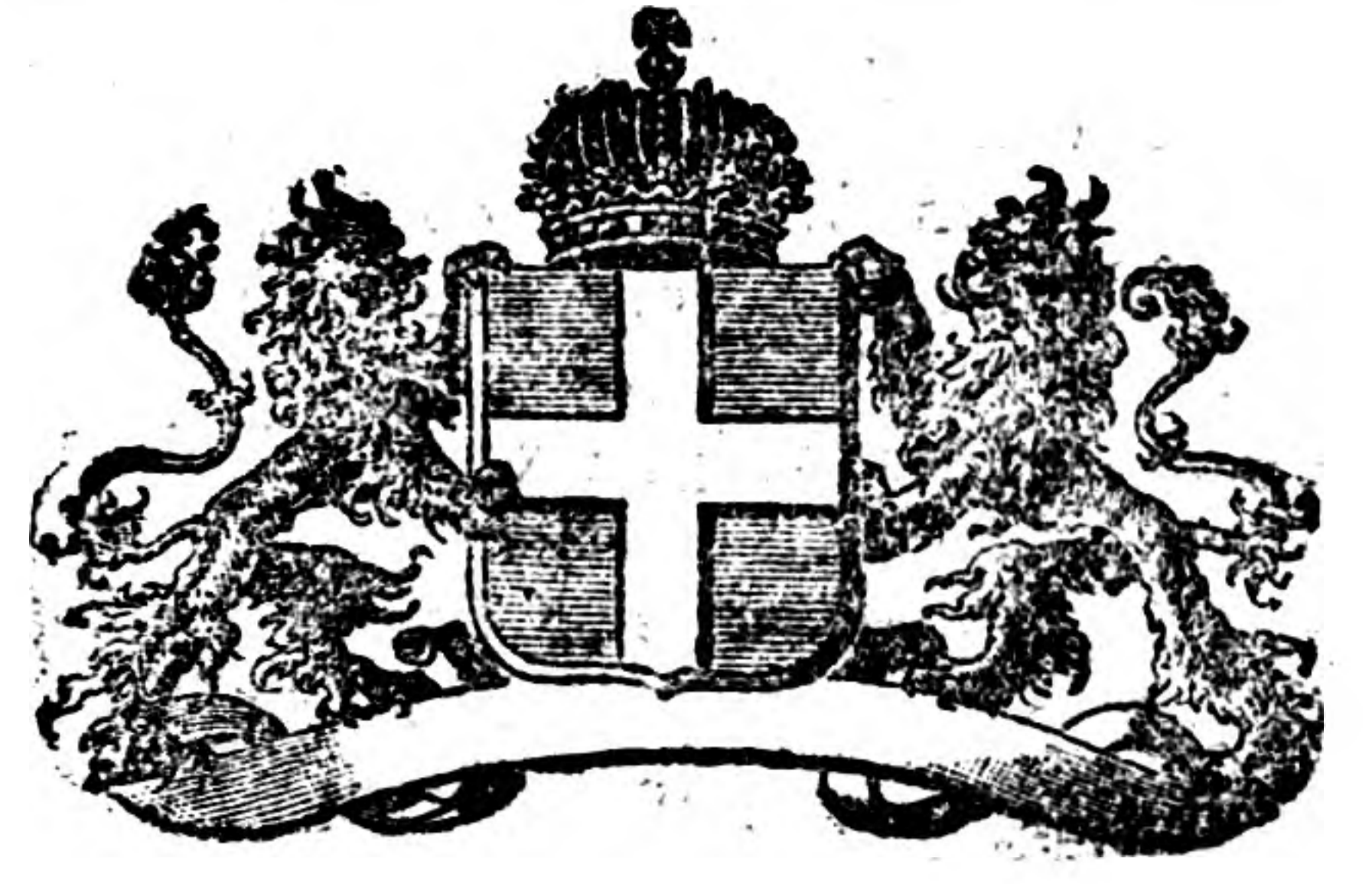
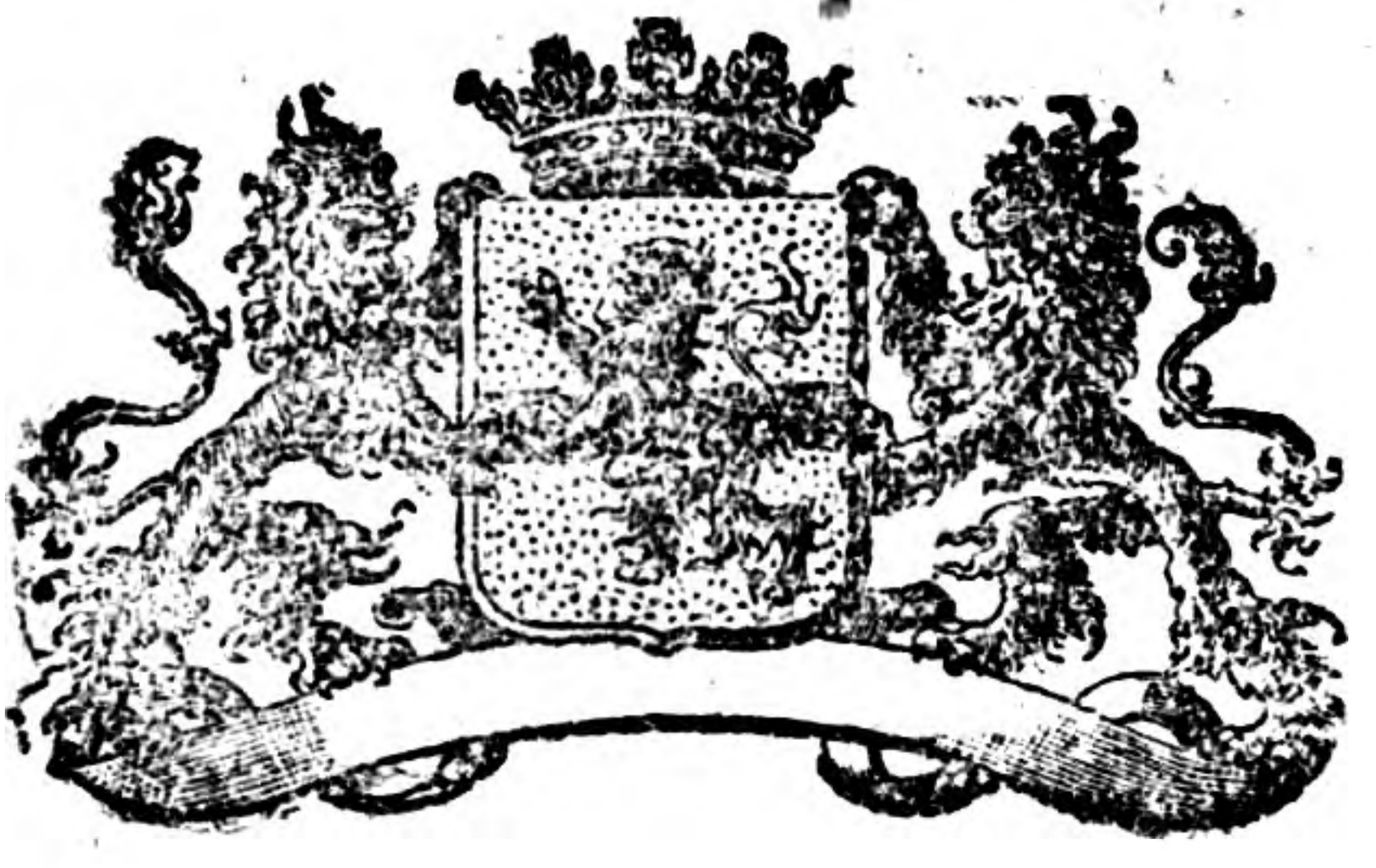

PROVINCIALE OVERIJSSSELSCHE

EN

ZWOLSCHE COURANT.

Deze courant verschijnt dagelijks, behalve op zon- en feestdagen. Prijs per kwartaal in de provincies Overijssel, Gelderland en Drenthe f 1.30, in de overige provincies fr. p. p. f 1.50. Afzonderlijke nummers 2½ cent.

Advertentiën van 1-4 regels met inbegrip van een nummer der courant 85 cent. Elke regel meer 20 cent. Handelsadvertentiën: 12 adv. in een jaar tijds a 10 cent per regel. „Kleine advertentiën” a 10 cts. per regel a contant.

Dit nummer bestaat uit drie bladen

BUITENLAND.

Algemeen Overzicht.

Vrijdag 12 December.

't Is een allervermakelijkste voorstelling die Abel Faivre heden in de *Figaro* ten beste geeft van de staatskar in Frankrijk. 't Is het „revolutie-ministerie” dat naar het gebouw van de Kamer wordt gebracht in een kar zooals geschiedde met de slachtoffers in den tijd der groote omwenteling, die de guillotine tegemoet werden gevoerd. Met gevouwen handen, angstig, zitten ze bijeen. Doumergue met de armen als wanhopig geslagen om den hals van Caillaux. „De Goden dorsten nog altijd naar bloed” staat er boven.

Gisteren heeft het kabinet zich aan de Kamer en den Senaat voorgesteld.

De ministeriele verklaring begint met een eigen woord, te weten de mededeeling dat de regering stellig voornemens is de belangen van de republiek te dienen, maar dat dit alleen zal geschieden door hulp en medewerking van de republikeinen. Zonder die meerderheid kan het niet aan de regering blijven.

Dat de tegenwoordige omstandigheden de aandacht en de zorg van allen eischen, die de grootheid en de welvaart van het vaderland willen, en dat voor de vaderlandsche instellingen zal worden gewaakt en niemand te ongestraft zal kunnen aantasten, is een verklaring zooals ongeveer iedere nieuwe regering te geeft.

Dan volgt een opmerking meer voor deze regering, nl. dat de zittingstijd der Kamer ten einde spoedt en het program voor het kabinet dus meer beperkt dient te zijn.

In de gegeven omstandigheden brengen de financiën de meeste zorg. Bij den Senaat is nog het algemeene inkomsten-ontwerp (van Caillaux). Dit zal men trachten te doen aannemen, in de hoop het nog te kunnen invoeren voor de begroting van 1914. Dan zal getracht worden een vermogensbelasting in te voeren waarvan de opbrengst bestemd is om de kosten der militaire wetten te dekken. Op deze wijze zal het offer dat de verdediging des lands eischt niet alleen komen ten laste van de kleineren en den middenstand. Men moet ook denken aan de ontwikkeling der particuliere hulpbronnen. Zijn de voorgenomen belastingen in werking gebracht, dan kan gedacht worden aan vermindering der drukkende belastingen op nijverheid, handel en landbouw. Nogmaals wordt dan gewezen op het ernstige vraagstuk der landverdediging, op de „bloedbelasting” die op de lagere klasse zwaar drukt en op de noodzakelijkheid om haar althans niet nog meer te drukken door een niet naar krachten verdeelde geldbelasting. Op deze wijze hoopt de regering den eisch, die de driejarige dienstplicht met zich brengt, iets te verzachten.

Intusschen wordt verklaard, dat het plan niet bestaat te tornen aan de nieuw aangenomen wet. De wet zal op nauwgezette wijze worden uitgevoerd, terwijl er tevens voor zal worden gezorgd dat, onafhankelijk van den duur van den diensttijd, de kracht van het leger zoo hoog mogelijk zal worden opgevoerd. Ter verzachting van deze woorden is ook de verklaring opgenomen, dat Frankrijk allerminst agressieve bedoelingen heeft en het hier alleen te doen is om den vrede te waarborgen. Op dit gebied wijkt de verklaring van het radicaal kabinet ook niet af van de vroegere republikeinische, terwijl hetgeen wordt gezegd over de bondgenootschappen van Frankrijk ook in overeenstemming is met hetgeen ieder ministerie zegt. Het nieuwe kabinet zal de innige samenwerking met Rusland, de vriendschap met Engeland handhaven en de hoffelijke betrekkingen met andere landen bestendigen.

De verklaring werd in de Kamer door de linkerzijde en de uiterste linkerzijde met toejuiching ontvangen, meer bepaald het deel waarin over de belastingen werd gesproken. Bij de rechterzijde en op de banken der middenpartij bleek het minder te worden gewaardeerd.

Maar de leden zouden spoedig gelegenheid hebben en door 't woord en door de stem te doen bespeuren hoe zij over de nieuwe mannen denken.

Dat er onmiddellijk zou geïnterpelleerd worden door een lid der bevriende partij, hebben wij gisteren reeds doen weten. De heer Violette kreeg het woord. Dat hij zich verheugde in het optreden van zijn politieke geloofsgenooten ligt voor de hand. Hij meende er echter nog iets bij te moeten voegen over de wet op den dienstplicht, en wel dat de radicalen den tweejarigen nog altijd boven den driejarigen verkiezen. Zij willen echter den verkregen toestand eerbiedigen. Toen hij daarna begon te spreken over de verzoenende houding van Doumergue, kreeg hij het aan den stok met Briand, die als oud-premier, welke is moeten wijken voor het kabinet der radicale groep in den Senaat

ter wille van het kiesrechtontwerp, nog altijd een appeltje heeft te schillen met de toonaangevende mannen in dien kring: Clemenceau e. a. Verzoeningsgezind is hij steeds geweest. Zijn politiek heeft nooit een uitsluitend karakter gedragen. Hij heeft getracht de republiek bewoonbaar te maken voor allen, hij wilde een republiek op breedden grondslag, een republiek waarin men vrij kan ademen, een republiek die ook aan de rechterzijde geeft waarop haar aanhangers als burgers recht hebben. Hij wil niet vereenzelvigd worden met de reactionairen. Wil echter de regering werkelijk een politiek van verzoening dan zal zij hem en de zijnen niet tegenover zich vinden, maar dan moet niet worden getracht naar maatregelen die niet te billijken zijn, dan moet de driejarige dienstplicht thans gehandhaafd worden. En op scherpe wijze voegde Briand er nog bij dat de man die nu het woord heeit gevoerd, anders spreekt dan op het congres te Pau werd besloten. Hij eindigde met den heer Violette zijn verschooning aan te bieden als hij door zijn opmerkingen de betekenis van zijn „interpellatie” mocht hebben verzwakt.

Violette zag blijkbaar op tegen den strijd met den welbespraekten, veerkrachtigen Briand en gaf te kennen dat hij nooit aan Briand's republikeinische bedoeling had getwijfeld. Hij, Violette, wenscht de politiek der republikeinische Unie.

Nadat nog door den heer Reinach was verklaard dat de driejarige dienstplicht dient gehandhaafd te worden, kreeg Doumergue zelf het woord. Veel bracht hij niet in 't midden. Het was meer een herhaling van hetgeen in de verklaring stond. Een hervormingspolitiek moet gevoerd, steunende op de republikeinen in het land. Omtrent den driejarige dienstplicht gaf hij nog te kennen dat de wet, nu zij er is, zal gehandhaafd worden.

Er volgden nog eenige besprekingen, waarbij o. a. Andre Lefèvre trachtte den minister van financiën wat in moeilijkheden te brengen. Hij stelde voor te verklaren, dat geen/buitenlandsche leening zal worden gesloten voor de leening in Frankrijk zelf haar beslag heeft gekregen.

Het slot der discussie was een motie, niet van Violette maar van Painlevé. Met het oog op den wensch door Lefèvre geuit om hetgeen hij heeft aangevoerd ook in de motie te brengen die het debat zal beëindigen, verklaarde Painlevé dat hij zich tegen zulk een opneming moest verklaren. Hij stelde nu voor:

De Kamer, de verklaringen der regering goedkeurend en vertrouwend, dat het gouvernement de politiek der democratische hervormingen, gegrond op de republikeinische Unie en gesteund door de republikeinische meerderheid, in toepassing zal brengen, gaat over tot de orde van den dag.

De heer Lefèvre hield vol en wilde aan de motie nog voegen de opmerking door hem genoemd, een wensch waartegen Caillaux zich verzette, terwijl Doumergue zeide dat men dan wel dadelijk de regering weer terug kon sturen.

Met 284 tegen 214 stemmen werd daarop deze motie verworpen. Wel werd aangenomen een toevoeging, luidende: „en besluiten voor de behoeften des lands de hulpbronnen des lands te bewaren.”

Nu volgde aanneming van de aldus gewijzigde motie-Painlevé met 341 tegen 141 stemmen en 150 onthoudingen.

Buitenlandsch Nieuws.

Hierboven vindt men vermeld, hoe de verklaring van Doumergue, de nieuwe Fransche premier, in de Kamer is ontvangen.

In den Senaat werd zij voorgelezen door den minister Bienvenu-Martin. Zij werd door de linkerzijde, vooral door Clemenceau, met levendigen bijval begroet. Discussies volgden er niet op.

Het voorstel van den heer Bassermann in den Duitschen Rijksdag, om voor deelneming aan de tentoonstelling te San Francisco een bedrag van 2 miljoen mark toe te staan — 200 leden onderteekenden het — heeft in de begrotingscommissie tot veel besprekingen geleid.

De staatssecretaris voor binnenlandsche zaken gaf hier geen aanlokkelijke mededeelingen over het voorstel ten beste. De industrie is geraadpleegd maar had veel bezwaar. Van de 173 kamers van koophandel hebben slechts 4 zich onbepaald voor het plan verklaard.

Dat de wijziging aangebracht in de nationale rechten in Amerika voor Duitschland veel verandering zou brengen, geloof hij ook niet. Dan zou een bedrag van twee miljoen mark zeker niet voldoende zijn. Daartegen werd aangevoerd dat men niet alleen had te letten op de belangen der Duitschers in Europa, maar ook op die in Amerika.

Een groot bezwaar is gelegen in den tijd. Met de expositie te St. Louis is men 18 maanden bezig geweest en nu zijn er nog maar 14 maanden beschikbaar. De afstand is daarbij grooter en de kosten zullen zeker veel hooger zijn dan 2 miljoen. Men mag wel op 5 miljoen mark rekenen. Vermoedelijk komt de zaak heden weer aan de orde in den Rijksdag.

Terwijl de insurgenten in Mexico stap voor stap vorderen, blijft het Congres maar besluiten nemen. Gisteren is de regering gemachtigd honderd miljoen pesos te leenen tegen 5 pct. Maar bij wie dit zal geschieden blijkt niet.

De insurgenten hebben thans Tampico aangevallen. Hun kans op vermeerstering moet goed staan.

De Engelsche regering heeft een goede verkiezing gehad. Te Wickburgh — waar een vacature is ontstaan — is de liberale candidaat gekozen met grooter meerderheid dan vroeger — 443 stemmen meer — terwijl de candidaat der Unionisten er 170 inboette.

In verband met hetgeen gisteren door ons werd geschreven over de kwestie der Indiers in de Zuid Afrikaansche Republiek zij hier vermeld dat een deputatie hunnerzijds thans te Londen is om Lord Crewe de bezwaren onder het oog te brengen die bij hen bestaan tegen de algemeene politiek der Zuid Afrikaansche Unie.

Verder wordt uit Kaapstad gemeld dat de regering van Generaal Booth beloofd heeft, nogmaals een ernstige beschouwing aan de klachten der Indiers in Natal te zullen wijden.

't Blijkt dat de wond, die Sir Lionel Philip te Johannesburg opliep, ernstig maar niet bepaald gevaarlijk is.

De dader is een Rus, zekere Nisman, die als bazarhouder werkzaam was bij de Ferreira mijnen. 't Is dus een persoonlijke kwestie of althans een kwestie van persoonlijke aard, ter wille van een maatregel, door 't bestuur der mijnen tegen de bazars genomen.

De Engelsche postbeambten schenen voornemens te zijn te staken voor 't geval de regering wou 15 pct. verhooging te verstrekken. De minister van het postwezen, Samuel, heeft te kennen gegeven dat de regering er niet aan kon denken en dat zij de bezoldiging voldoende achtte, ook om den tegenwoordigen hoogen prijs der levensmiddelen te bestrijden.

De vereenigde bonden hebben besloten het nog eens aan te zien. 't Zal in geen geval voor Kersttijd gebeuren, zoodat Engeland gerust het Kerstfeest kan ingaan.

Er zijn er drie beweren dat de extra bijdragen die in de aanstaande feestdagen het personeel ten goede komen, hier ook wel van invloed zullen zijn. Huisvaders, huismoeders die van couranten en brieven verstoken blijven, juist in den feesttijd, zullen niet gul met fooien zijn.

Voor de tweede maal valt de *Discovery* de eer te beurt een reisje naar de Zuidpoolstreken te maken. Voor dat doel werd het schip Zondag j.l. door den leider van de Britsche Zuidpool-expeditie, Foster Stackhouse, aangekocht van de Hudson-Bay-Company. In 1903 werd de *Discovery* gebouwd voor de Scott-expeditie. Het schip is van eikenen taekhout vervaardigd; aan den voorplecht bevindt zich een zeer sterke, met ijzer beslagen boegspriet. Zij ontwikkelt 500 P.K. bij een snelheid van 9.5 knoop.

Men zal zich herinneren, dat bij een Scott-expeditie de *Discovery* drie jaar lang was ingevroren en eindelijk door de *Morning* en de *Terra Nova* uit zijn hachelijke positie werd bevrijd. Scott wilde de *Discovery* ook voor zijn laatste tocht gebruiken, maar de nieuwe eigenares, de Hudson-Bay-maatschappij, wenschte dit niet. Dit was voor Scott een bittere teleurstelling. Gedurende de laatste drie jaar lag het schip ongebruikt in de Londensche dokken.

In Nieuw-Zeeland is ingevolge de staking te Wellington en andere havensteden een voorstel ingediend tot bescherming van arbeidswilligen. Het ontwerp is door de Kamer goedgekeurd. Strafbaar wordt gesteld het „volgen” van arbeidswilligen en het aanzetten tot strafbare daden, waartoe ook behoort het belemmeren van hen, die op wettige wijze hun werk willen verrichten.

De spoorwegongelukken blijven aan de orde. Thans is te Landen een rangeertrein op een passagierstrein geloopt, met 't gevolg dat 13 personen werden gewond, waaronder een 2-tal zwaar.

Kolonel Arthur Hoffman, tot president der Zwitsersche republiek voor het jaar 1914 gekozen, was sedert eenige jaren vice-president.

De vlieger Letort is op den weg van Parijs naar Bordeaux gevallen en gedood.

Letort heeft belangrijke tochten gemaakt. Hij was de eerste die den afstand Lyon—Parijs zonder neerdaling en later — eveneens zonder te dalen — den tocht van Parijs naar Berlijn aflegde.

BINNENLAND

Staten-Generaal.

TWEDE KAMER.

Marine-begroting.

In de Memorie van Antwoord erkent de Minister, dat de verhouding van de uitgaven voor nieuwen aanbouw tot het totaal van de militaire uitgaven niet gunstig is, en dat het dringend noodig is, met alle kracht naar verbetering daarvan te streven, maar hij kan niet toegeven, dat die verhouding zonder meer een juist beeld geeft van het nuttig rendement van het marine-budget.

Gaarne zou de Min. door de instelling van een „vloot-commissie”, welke door verscheidene leden in overweging werd gegeven, medewerken tot het verhoogen van de belangstelling in marinezaken en tot het versterken van den band tusschen vloot en volksvertegenwoordiging, indien hij een practische oplossing zag voor de vraag op welke wijze die commissie zou kunnen medeleven met het leven aan boord, niet alleen in de haven, maar ook in moeilijke omstandigheden op zee en in de koloniën. Evenals de legercommissie zich slechts door eigen aanschouwing van het leven bij den troep een juist oordeel over verschillende zaken heeft kunnen vormen, moet ook als onafwijsbare eisch aan de vlootcommissie gesteld worden, dat zij de noden van de marine leert kennen aan boord van de actieve vloot. Van een onderzoek door een dergelijke commissie van achter de schrijftafel of alleen van der wal is weinig practisch resultaat te verwachten.

Omtrent plannen tot versterking onzer vloot en omtrent 's Min. oordeel over het rapport der Staatscommissie voor Indische defensie-aangelegenheden komt het den Min. thans nog niet raadzaam voor mededeelingen te doen, aangezien over deze aangelegenheid nog overleg gepleegd wordt met de Indische regering. Bij de indiening van het wetsontwerp voor den aanbouw van een slagschip voor Indië zal de regering de noodige mededeelingen doen.

Omtrent de kwestie van het personeel meent de Min., dat een organisatie mogelijk is, die, evenals een militie-marine, naast kadervorming, ongeveer op den voet als de staatscommissie voor de Indische defensie zich die heeft gedacht, een krachtig doorstromenden handlungsstand bevat. Hierbij nog in aanmerking nemende, dat de in 1909 ingetreden in de laatste 2 jaren sterk toegenomen daling in de aanwinstcijfers ingrijpen noodzakelijk maakt, om te voorkomen, dat weldra de vloot niet meer voldoende zal kunnen worden bemand heeft de Minister een ontwerp voor een reorganisatie naar vorenstaand beginsel in bewerking doen nemen, hetwelk hij zich voorstelt zoo spoedig mogelijk bij suppletoire begroting aanhangig te maken.

De Minister beoogt met dien maatregel een loyale poging in het werk te stellen om een levensvatbare, krachtige organisatie der vrijwilligersmarine in het leven te roepen.

Slaagt die poging niet, blijkt ook dan nog, dat met vrucht de vloot als terrein voor den het gezag ondermijnenden klassenstrijd wordt gekozen, dan zal geen andere keuze dan de militie-marine overblijven.

De Minister staat niet vijandig tegenover het vereenigingsleven onder militairen, doch is integendeel van oordeel, dat van dit vereenigingsleven een verheffenden invloed kan uitgaan, doch eerste eisch is, dat het zich niet uit in de vormen van strijdvereenigingen. Hij zet dan nader de eischen uiteen, waaraan militaire bonden moeten voldoen.

Dat en waarom de Bond van minder marinepersoneel aan die eischen niet voldoet, meent de Minister niet uiteen behoeven te zetten.

Belemmeringen, welke aan dien bond in den weg zouden zijn gelegd, heeft de bond uitsluitend aan zijn houding tegenover de militairen dienst te wijten.

Ten aanzien van de verboden lectuur zegt ook deze minister na raadpleging van zijn ambtgenooten voor Binnenlandsche Zaken en Justitie tot de overtuiging te zijn gekomen, dat geen grondwettige rechten worden aangetast, wanneer de vlootvoogdt toezicht uitoefent op alles, wat aan boord wordt gebracht, zij het onder gesloten couvert. Ook komt men niet met de artt. 201 en 371 van het weth. van strafrecht in conflict, wanneer slechts het onderzoek plaats heeft nadat het pakket is ontvangen door den gedreaseerde. Overigens zal de aangelegenheid nog bij „Justitie” ter sprake komen.

Dat de Bond het weigeren van de bons voor extra-verstrekingen heeft afgekeurd, kan den Minister geen aanleiding zijn anders te denken,

dan dat de bond de actie, welke hij ontzettend heeft, niet meer in zijn macht heeft.

De Minister is het eens met de afkeuring door vele leden over den Bond van minder Marinepersoneel uitgesproken. Die Bond is inderdaad geheel in overeenstemming met *Het Anker*, is er dan ook nauw mede verbonden.

Min tactvol optreden van officier zal worden tegengegaan.

Weldra zal een ontwerp van wet inkomen tot verbetering van de pensioenen van het personeel beneden den rang van officier.

De venerische ziekten komen op de schepen in Oost en West en op buitenlandsche reizen veel frequenter voor dan op de schepen in Nederland.

Bovendien stijgen eerstbedoelde en dalen de laatstebedoelde.

De afschaffing der prophylactische middelen had slechts weinig invloed, omdat die middelen toch weinig werden gebruikt.

Voortaan zullen allen, die zich aan venerische infectie hebben blootgesteld, dadelijk bij terugkomst van pasagieren worden gedisinfecteerd.

Ter voldoening aan desbetreffende verzoeken in het voorloopig verslag geeft de memorie een uitvoerigen staat van het verloop bij de zee-macht, waarbij de Minister op grond van de cijfers opmerkt, dat de resultaten van de aanneeming in de laatste twee jaren ongunstig, in het laatste jaar zeer ongunstig zijn geweest, hetgeen hij toeschrijft aan meer behoefte aan arbeidskrachten in de burgermaatschappij en aan geringen lust tot dienstneming.

Daartegenover staat een groot verloop, vooral ook tengevolge van het ontslag.

De sterkte is thans gedaald onder de behoefte. Daarom zal meer publiciteit worden gegeven aan de voorwaarden voor dienstneming en de vooruitzichten ook in de kleine gemeenten. Voorts wordt goede invloed verwacht van de voorgenomen reorganisatie. Aan het a.s. kader wordt beter vooruitzicht geopend, terwijl zij, die in de burgermaatschappij terugkeeren, dit op jeugdiger leeftijd doen en in zekere richting zullen zijn bekwamd.

Zonder dat tot een afzonderlijken marine-vliegdiens wordt overgegaan, zal voor het verkenen van vijandelijke strijdkrachten te water marinepersoneel voor dien verkeningsdienst worden gebruikt en opgeleid, waarvoor partij zal worden getrokken van de hulpmiddelen, waarover het Departement van Oorlog reeds beschikt. De eerste opleiding zal in het vliegveld te Soesterberg geschieden.

De marinevliegdiens zal zich bij voorkeur van watervliegtuigen bedienen, vooral ook met het oog op de rol, die de luchtvaart bij den verkeningsdienst voor de vloot in Indië hoogstwaarschijnlijk zal hebben te vervullen.

De geldelijke steun aan de Christen Officieren-vereeniging voor de bezoldiging van den predikant te Den Helder, wordt telkens verminderd en zal voor 1914 slechts f 1500 bedragen.

Binnenlandsch Nieuws.

— Op een, tot hem gericht adres, heeft de minister van landbouw, nijverheid en handel geantwoord, dat hij, bij de opneming van de verplichte geneeskundige behandeling in de Ziektenwet, met de bestaande ziekenfondsen rekening zal houden.

— Het *Htbl.* weet nog een en ander mede te deelen uit de besloten vergadering van den Amsterdamschen raad, waar de Paleis-Raadhuis-kwestie behandeld is.

De heer Vliegen stelde namens de soc. dem. voor, het paleis, dat volgens den stads-advocaat gemeente-eigendom is, terug te vragen. Op een vraag van den wethouder verklaarde hij verder, dat de sociaal-democraten niet waren te vinden voor een bijdrage voor een nieuw paleis. Het voorstel van den heer Vliegen werd verworpen met 20 tegen 14 stemmen. De heer Nolting stemde met de sociaal-democraten voor.

Tegen het voorstel van B. en W. werden verschillende bezwaren geuit. Enkele leden handhaafden de meening, dat het paleis niet geschikt is om als raadhuys te worden ingericht. Andere leden hadden financiële bezwaren. De heer Asscher meende, dat men kon volstaan met een eenvoudig verblijf voor de Koninklijke familie. Dat vond echter geen bijval. Het voorstel van B. en W. viel tenslotte met 22 tegen 17 stemmen.

— In Den Haag is op ruim 75-jarigen leeftijd overleden de heer Simon Brons, bekend als schrijver op muzikaal gebied.

— In den Algemeenen Nederlandschen Diamantbewerkers Bond is een zeer zonderling conflict uitgebroken, zonderling over een oude kwestie: de regeling der rechtspositie der leden van het dagelijksch bestuur van den bond. Het klinkt ongelooflijk, maar het is zoo: de leden van de moderne vakorganisatie hebben zich tot dusver steeds verzet tegen een behoorlijke regeling van den rechtstoestand der bestuursleden. Henri Polak drukt het in het bondsorgaan aldus uit:

„Blijkens den uitslag van de in 1911 gehouden referendum-stemming en de motiveering daarvan, vinden de meeste bondsleden, dat het bestuur een ongehoorde aanslag op hen pleegt, als het verlangt, dat de bestuurders, na een leven van arbeid in dienst der organisatie, door een matig pensioen hun laatste levensdagen onbezorgd zullen kunnen doorbrengen. Dat de bondsleden daarmede een slag in het aangezicht geven aan al hetgeen de arbeidersbeweging op dit stuk overal verdert, beseffen zij blijkbaar niet.”

De bondsraad heeft thans een nieuwe poging van het bestuur, om in den misstand verandering te brengen, vrijdeld. De heer Polak deelt nu mee, dat het bestuur daarin niet zal kunnen berusten. Boden, loopers, kantoorbedienenden en ander personeel van den bond hebben wel een verzekerde ouderdom, ook het bestuur maakt daarop aanspraak. Of het tot een staking zal komen?

— Het Groningsche Studentencorps Vindicat

atque Polit heeft er van afgezien ter gelegenheid van het driehonderd-jarig bestaan der Groninger Universiteit op 1 Juli 1914 een avondspel „Uit het leyen van Rembrandt” te geven.

Er zal een maskerade-avond plaats hebben, voorstellende het „Komen en gaan van de Spaansche gezanten bij den vrede van Munster in 1648 naar en van het stadhuis te Groningen”.

Er heeft zich voor de viering van het derde eeuwfeest een commissie gevormd van stad en gewest. Secretaris daarvan is prof. dr. Nijhoff. In deze commissie hebben ook een paar leden van den Groninger raad en van de Prov. Staten zitting.

— Naar gemeld wordt is een bond van directeurs van ziekenfondsen opgericht.

— Naar het *N. v. h. N.* meldt, is door de voogdij van het Diaconiegasthuis te Groningen besloten, dat aan de conventualen, die rentetrekkers zijn volgens de invaliditeitswet wettelijks van die ontvangende rente 75 cent aan contanten zal worden uitgekeerd.

In de overblijvende f 1.25 zullen alle conventualen deelen.

— Het blijkt, dat vrouw S. te Nijmegen, die vertelde in haar woning beroofd te zijn, dit verhaal verzonnen heeft. De geestvermogens der vrouw zijn niet geheel in orde.

— Aan het *Volk* wordt gemeld, dat in Groningen tot voor korten tijd handel werd gedreven in stof uit de stofzuigmachines, dat gebruikt wordt om cacao te vervalschen.

— Een der Hollandsche bladen schrijft naar aanleiding van een rede van Bassermann in den Duitschen Rijksdag: „Hiermede heeft Bassermann dus de hand der verzoening aan alle kanten uitgestrekt”.

De Natuur.

De December-aflevering van *De Natuur* brengt een belangwekkend artikelje over waterfietsen, met tal van afbeeldingen; voorts het slot van „Öologische Ditjes en Datjes” door D. J. van der Ven, iets over kapok en haar gebruik, het vervolg van een artikel over de Hoogoven-industrie, iets over de beteekenissen van katalysatoren voor den landbouw en eindelijk een artikel „In de Eendenkooi” door J. Daalder Dz.

ZWOLLE, 12 December.

— Het gisteren bij de Tweede Kamer ingediende wetsontwerp tot overbrenging in beheer en onderhoud bij de gemeente Zwolle van een gedeelte van den rijksweg Deventer-Zwolle, betreft het deel van dien weg gelegen in de gemeente Zwolle langs het gedeelte rijkswegsloot, dat deze gemeente in verband met haar rioleeringsplannen, zal dempen.

— Op de heden gehouden veemarkt waren aangevoerd 760 runderen, 136 kalveren, 63 schapen, 72 varkens en 1030 biggen.

Vet vee was ruim aangevoerd, de prijzen waren hoog. In neurende en kalkkoeien was trage handel. Kalveren waren duur. In varkens en biggen was trage handel met achteruitgaande prijzen.

Op de voormarkt waren aangevoerd 117 runderen en 13 kalveren.

— De justitie te Heerenveen heeft, naar wij vernemen, geen termen gevonden in te gaan op de klacht van het Kamerlid Duymaer van Twist, ter zake belediging in 't vrijzinnig verkiezingsorgaan in het kiesdistrict Steenwijk, tijdens de jongste verkiezingscampagne.

— Het Bestuur van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging „Afdeling Zwolle” heeft, daarmede zeker handelende in den geest der leden, een prijs voor letterkunde uitgelooft.

Hij bestaat in eene groote gouden medaille waarop zich aan de voorzijde het Zwolsche wapen bevindt, waarboven staat „Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging, Afdeling Zwolle”. Aan de achterzijde staat: „Prijs voor Letterkunde” en is ruimte opengelaten voor invulling van den naam van den prijswinner.

De medaille, die geleverd is door den heer L. Steltman te Zwolle, is heden verzonden aan den heer Dr. Geo S. Malan, secretaris in het hoofdbestuur van den Zuid-Afrikaanschen Taalbond en is aan dat hoofdbestuur beschikbaar gesteld als prijs voor het diploma van Nederlandsche letterkunde. Het bestuur heeft bij de toezending den wensch uitgesproken, dat de toekenning van deze medaille iets mag bijdragen tot bevordering van de stambelangen in Zuid-Afrika.

— Morgenavond geeft de gymnastiekvereniging „Hercules” een openbare uitvoering in de Buitensocieteit — na afloop wordt gedanst.

— De D-trein, die omstreeks 8 uur te Rijssen voorbij komt in de richting Amsterdam, deraileerde gisterenavond juist toen hij de brug over de Regge was gepasseerd. De locomotief en de tender, welke laatste ook uit de rails was gelopen, stonden op een andere lijn dan de overige wagens. De postwagen en 5 personenwagens waren uit de rails gelopen, maar gelukkig, ofschoon vrij sterk hellende, staande gebleven, zoodat geen persoonlijke ongelukken voorkwamen, alleen een conducteur was licht aan 't voorhoofd gewond. Verscheidene dwarsbalken van den spoorweg waren geheel versplinterd en van de plaats gerukt. Sedert enkele dagen was men bezig de brug over de Regge te versterken en te herstellen, waarom er gisteren een noodwiel was gelegd.

Het verkeer was geruimen tijd gestremd. De sneltrein, die om 9.09 van Deventer naar Almelo vertrekt, heeft de reizigers uit den gederailleerden trein overgenomen en is toen teruggekeerd, terwijl de reizigers voor Almelo verder konden gaan met een uit Almelo ontboden trein. De reizigers voor den Hoek vertrokken eerst om ongeveer 12 uur van Deventer en hebben dus de aansluiting naar Engeland gemist. De treinen in de richting Hellevoort en Neede ondervonden geen vertraging.

— Met ingang van 1 Jan. e.k. zijn verplaatst de telefonisten A. M. E. van der Noorda van

Deventer naar Amsterdam en G. P. H. van der Meulen van Amsterdam naar Deventer. De hoofdbriefvenbesteller K. de Hens te Delft is met ingang van 1 Febr. e.k. als assistent verplaatst naar het postkantoor te Zwolle. J. Schipper te Meppel is benoemd tot besteller aldaar.

— Bij het j.l. door de S.S. gehouden examen voor hoofdconductor zijn geslaagd: de hoofdconducteurs 2e klasse J. Hummel te Venlo, E. H. Hagen te Rotterdam, H. A. Mengede te Eindhoven, A. Klaassen te Enschede, J. Houthuysen en H. Nijman te Amsterdam, en de conducteurs 1e klasse G. H. Vosbeek en J. Bruinsma te Venlo, J. Klein Bekman te Enschede, H. P. Dreimuller te Utrecht, G. Heijkamp te Rosendaal, A. de Graaf te Rotterdam, J. H. v. Breda te Roermond, A. Reede en J. M. E. v. d. Ree te Utrecht en J. G. van Merkesteyn te Hengelo.

Bennoemd tot onder-machinist de leerling-machinist W. Meijer te Stadskanaal met ingang van 17 dezer en eervol ontslagen met ingang van 17 dezer de waarnemend leerling-machinist J. Jansen.

* DEVENTER, 12 Dec. Tot tijdelijk assistent-keurmeester van vee en vleesch is door B. en W., voorloopig tot 1 Jan. 1915. benoemd Julius Visser, alhier.

— Tot gemeente-bode alhier, ter vervanging van wijlen H. Prins, is benoemd G. Brinkman, agent van politie 1e klasse alhier.

* FREDERIKSOORD, 12 Dec. Door wijlen mej. Dina Pos is aan de Maatschappij van Weldadigheid een som groot f 500 gelegateerd, vrij van successierecht.

* DEN HAM, 11 Dec. In de gisterenavond alhier gehouden vergadering der landbouwvereniging „Vroomshoop en Omstreken” werd besloten om voor 1914 te verleen subsidies voor de beste springstieren van f 25 en f 20, en voor de beste dekbeeren van f 12.50 en f 10, met dien verstande, dat de subsidies voor de stieren niet zullen worden toegekend, indien de dieren door de Provinciale Keurings Commissie minderwaardig worden geoordeeld. Hierna werd een lezing met lichtbeelden gehouden door den heer H. J. de Vries over rundveerassen. Een en ander viel uitnemend in den smaak.

* KAMPEN, 12 Dec. In de gisteravond gehouden huishoudelijke vergadering der Vereen. van Verhuurders van Woningen werden tot bestuursleden gekozen de hh. G. H. Keijzer, pres., A. van Raalte, secr., en D. van der Vegte, penn. Den heer J. A. Kuypers, die meer dan 30 jaar aaneen als voorzitter der vereeniging had geleid en wegens hoogen leeftijd ontslag had genomen, werd door de vergadering een brief van dankbetuiging gezonden.

* AMBT OMMEN, 11 Dec. Door een onbekende oorzaak werd heden voormiddag de boerderij van Jan Dijk, in de buurtschap Arrien, in den asch gelegd. Van den inboedel werd bijna niets gered, ook de oogst, voor zoover die in huis geborgen was, ging verloren. Met uitzondering van 14 biggen, die in de vlammen omkwamen, kon al het vee gered worden. Huis en inboedel waren tegen brandschade verzekerd.

† RAALTE, 12 Dec. Gisterenavond had een algemeene vergadering plaats van de afd. Raalte en omstreken der Overijsselsche Landbouwmaatschappij.

Wegens bedanken van den heer W. A. P. Kersemakers, werd als voorzitter gekozen de heer G. J. Duitshof en tot diens opvolger als secretaris J. Witkamp, veearts.

Verder werd nog als afgevaardigde ter Algemeene Vergadering aangewezen de heer G. H. Slegten en tot diens plaatsvervanger de heer J. A. Geestman. De periodiek aftredende penningmeester H. W. ten Hove werd als zoodanig herkozen.

Nadat nog besloten was het gemeentebestuur beschikbaarstelling te verzoeken van een lokaal voor den te geven cursus in de groentenkenis, werd wijziging van het huishoudelijk reglement tot vereenvoudigde stemming toegezegd. Daar de partijen hier, jammer genoeg, scherp tegenover elkaar staan, was dezen avond 3 uren met stemmen zoek gebracht.

Kunst en Letteren.

Vanwege de afdeling Documentatie der Koninklijke Bibliotheek zal, aanvangend Januari 1914, worden uitgegeven een repertorium op de Nederlandsche Tijdschriften: een maandelijksche bibliografie van bijdragen in tijdschriften, jaarboeken, verslagen enz. voorzoover deze onvertaald en door de schrijvers ondertekend zijn.

De maandelijksche afleveringen zullen ongeveer 4 vel druks groot zijn, met systematisch in rubrieken gerangschikte titels, waarop twee registers zullen worden bijgewerkt: een alfabetisch schrijversregister en een alfabetisch trefwoordenregister. Jaarlijks zullen de maandelijksche registers verwerkt worden. Het repertorium wordt gratis toegezonden tegen betaling der verzendingskosten à f 0.50 aan de administratie der Koninklijke Bibliotheek.

* Is een uitgave die ongetwijfeld velen welkom zal zijn.

TELEGRAMMEN.

DEN HAAG, 12 Dec. Tweede Kamer. Staatsbegroting. De heer Troelstra zet zijn gisteren onderbroken repliek voort en zet uiteen, dat hij bij zijn advies aan de Koningin, de politieke noodzakelijkheid moest uiteenzetten van de totstandkoming van algemeen kiesrecht. En dat de Minister van Binnenlandsche Zaken in zijn rede tot beantwoording van de sprekers evenzeer de politieke noodzakelijkheid van algemeen kiesrecht, als gevolg van de stembus-uitspraak, uiteengezet heeft, is voor spreker de kroon op zijn werk en het bewijs van de juistheid van zijn advies aan de Koningin. En in dat verband moest spreker de Koningin er op wijzen,

dat de vrijzinnige concentratie aangewezen was voor de regeertaak, ook al kon spr. vermoeden dat de concentratie die taak niet zou willen aanvaarden. Voorts moest spr. zich tegenover de Koningin uitspreken hoe door de S. D. A. P. gehandeld moest worden bij weigering der portefeuilles door de concentratie. En toen moest spreker het standpunt innemen, dat eerst bij het intreden van een noodtoestand, nl. als algemeen kiesrecht en staatspensioen onherroepelijk verloren dreigden te gaan, de S. D. A. P. bereid zou zijn de mede-veeriging te aanvaarden, en dan nog onder zekere voorwaarden, van welke voorwaarden alles af zou hangen. En aan dit standpunt is spreker tot het laatste oogenblik toe getrouw gebleven. Spreker verwijt dr. Bos vervolgens het portefeuille-aanbod te hebben gedaan op een oogenblik dat voor de sociaaldemocraten het moment nog niet was aangebroken om een beslissing te nemen in de een of anderen zin. Immers toen stond nog niet vast, dat de concentratie het bewind zou willen aanvaarden. De heer Bos had dus, alvorens zich naar de Koningin te begeven, omtrent dit belangrijke punt de concentratie moeten raadplegen. Er is door den heer Bos in elk opzicht te voorbarig gehandeld naar spreker's overtuiging. Toen nu na de weigering door de S. D. A. P. zoowel als door de concentratie, in de pers de stem weerklonk, dat nu alles verloren was, het algemeen kiesrecht en het staatspensioen, toen was het niet zoo te verwonderen, dat spr. eenigszins beangst werd en zijn oorspronkelijk standpunt verliet om nog te trachten te redderen wat te redden was.

Spreker kwam nadrukkelijk op tegen de valsche voorstelling, als zou hij in de portefeuille-kwestie van opinie veranderd zijn, als zou hij 'n draaitol en inconsequent zijn geweest en als zou hij de Koningin op een dwaalspoor hebben gebracht. Al deze oppervlakkige, kwaadwillige beschuldigingen zijn onwaar. Het Zwolsche congres heeft spreker niet in verlegenheid gebracht, maar den heer Bos uit de verlegenheid, waarin hij had kunnen komen. Spreker's grief tegenover de concentratie is niet gelegen in het aanbod van portefeuilles, maar in het demagogische slechte volksmisleidend gebruik, dat door de concentratie van de weigering van het aanbod is gemaakt; en spreker nam het den heer Bos hoogst kwalijk, dat hij meedoet om die dwaalbegrippen omtrent die weigering in stand te houden. Spreker verweet de vrijzinnigen het spelen van valsch spel ten opzichte der sociaal-democratie.

De Voorzitter riep den spreker voor die uitdrukking te de orde en dreigde den heer Troelstra bij herhaling het woord te ontnemen.

Spreker oordeelde dat de strijdwijze der vrijzinnigen getuigt van angst, in te dade van kracht. Met groote sympathie had spreker van den Minister vernomen, dat het Kabinet zich in direct contact stelt met de uitspraak der kiezers en aan die uitspraak van de meerderheid der natie wil beantwoorden.

Speker bestreed voorts o. a. 's heeren Loeff's stelling, dat sociaal-democraten niet benoembaar zouden zijn tot ambten met staatszeg bezit. Immers de benoemde socialistische ambtenaar weet dat het een burgerlijke regering en niet zijn partij is geweest die hem op de ambtenaarsplaats heeft gesteld. Spreker hield een peroratie op den voortdurenden bloei der S. D. A. P., ondanks de pogingen der vrijzinnigen om de arbeiders op een dwaalspoor te brengen.

De heer Van Wijnbergen constateerde, dat de heer Lieftinck bevestigd heeft, dat leden der vrijzetselarij voorbereiders zijn geweest der verkiezingen. Spreker liet aan anderen over conclusies te trekken. Tegenover het blijkbaar geheimzinnige van de Maçonnieke tijdschriften (immers de heer Lieftinck had spreker verweten op onrechtmatige wijze in het bezit van een der geschriften te zijn gekomen) betoogt spreker, dat de geschriften der Jezuïten voor iedereen verkrijgbaar zijn. Voorts de debatten over de verkiezingen nagaan hield spr. de juistheid van zijn betoog vol, dat links de strijd heeft gevoerd met negatieve leuzen en dat anti-papisme is opgewekt. Met genoegen had spreker gisteren vernomen de terechtwijzing welke de Minister daarover aan de linkerzijde had toegediend.

Spreker ontkende beest te Leiden de vrijzinnigen voor canaille te hebben gescholden. Spreker heeft daar alleen een Belgische staatsman geciteerd, die gezegd heeft, dat al wat canaille is links stemt. Daarmede heeft spreker niet willen zeggen, dat al wat links is canaille is.

De heer Lohman riep de coalitie toe: Blijf goed vereenigd voor den strijd voor de vrije school, opdat het volk niet meer en meer van den godsdienst wordt vervreemd. Bij dien strijd wensch spr. niets meer dan consequente doorvoering van de wet-Mackay van 1889. Spreker ontkende, dat de rechterzijde ooit verbetering der openbare school heeft tegengehouden.

DEN HAAG, 12 Dec. Als de Tweede Kamer vóór Kerstmis niet met het begrotingswerk gereed is, bestaat het plan 6 Januari weer bijeen te komen tot voortzetting der behandeling.

— Heden is opgericht een Nederlandsche Vereeniging voor Landverhuizers, vooral werkzaam in het belang der plattelands bevolking. Voorzitter is de oud-minister Talma, bestuurslid o.a. prof. De Vooy, secretaris der staatscommissie inzake de werkloosheid.

— De Internationale vereeniging van hotel- en koffiehuysbedienenden, afd. Nederland, heeft in een in den afgelopen nacht gehouden vergadering bij motie een beroep gedaan op de medewerking van patroons en publiek, ten einde de geëmpeleerden in staat te stellen den Oudejaarsavond in hun eigen kring door te brengen.

— Dr. van Iterson, hoogleraar aan de Techni-

sche hoogeschool te Delft, wordt regeeringsvertegenwoordiger op het Rubbercongres met tentoonstelling, in 1914 te Batavia te houden.

De Vereeniging voor weer- en sterrenkunde, alhier vergaderd, heeft bij motie de wenschelijkheid en het nut uitgesproken van popularisering der draadloze telegrafie hier te lande en te kennen gegeven dat wettelijke bepalingen te dien opzichte zoo min mogelijk bezwarend moeten zijn, vooral wat betreft de ontvangstations.

DEN HAAG, 12 Dec. Benoemd tot buitengewoon opzichter bij den Rijkswaterstaat J. H. v. Veen te Gramsbergen, bij de rijkswegen in Gelderland.

Benoemd tot hoofdcommissaris van politie te Amsterdam mr. Th. Roest v. Limburg, thans hoofdcommissaris te Rotterdam, ter vervanging van den heer H. Hordijk, op verzoek eervol ontslagen onder dankbetuiging; tot leden van het centr. reclass. college mr. H. Marchant, mr. V. Rutgers, leden der Tweede Kamer, J. Snoeck Henckemans, mr. A. Fentener van Vlissingen, raadshier bij den Hoogen Raad; tot secretaris van den scheepsvaartraad mr. H. Tjeenk Wilink, advocaat te Amsterdam; bij den dienst van het rijkslanb. proefstation tot adjunct-comm. mej. H. Lijzen, thans tijdelijk.

Eervol ontslagen, onder dankbetuiging, mr. G. v. Bolhuis als president, luit.-generaal R. Verspeck, H. Engelhard, mr. W. Scholten, laatstgenoemde op verzoek, als lid van het Hoog Militair Gerechtshof.

Benoemd bij dat gerechtshof te president mr. dr. C. Schepel, vice-president der rechtbank te Utrecht, tot lid mr. H. v. Sandick, rechter in Den Haag, de kolonel-comm. 11e inf. brigade J. Quack, Nijmegen, kolonel-comm. 3e inf. brigade P. Collette, Bergen op Zoom.

ROTTERDAM, 17 Dec. Tot hoofdcommissaris van politie te Amsterdam is benoemd de heer Th. M. Roest van Limburg, thans hoofdcommissaris te Rotterdam.

Toestand in Mexico.

NEW-YORK, 12 Dec. Een telegram uit Mexico aan de New-York Sun meldt, dat Tampico Donderdagavond door de rebellen genomen is.

MEXICO, 12 Dec. De Kamer van Afgevaardigden gaf Huerta een bijzondere volmacht over de departementen van financiën, oorlog en binnenlandsche zaken.

Verdere berichten.

JOHANNESBURG, 11 Dec. Een te 11 uur hedenavond uitgegeven bulletin deelt mede, dat een kogel de long en de lever heeft doorboord. De patient gevoelt zich echter vrij wel en is opgewekt.

ROME, 11 Dec. De Kamer ging voort met de behandeling van het adres van antwoord op de troonrede.

Cameroni (katholiek) stelde in het licht, dat de georganiseerde katholieken trouw zijn aan de grondwet en beslist vaderlandslevend, maar tevens wenschend, dat er een einde kome aan het geschil tusschen Kerk en Staat.

Hij verklaarde, dat hij nooit zijn stem zou geven aan een voorstel, dat ertoe leiden kon de volledige onafhankelijkheid van Italië en de integriteit ten opzichte van het buitenland te verminderen. Dat de katholieken hechten aan hun geloof, mag geen reden zijn, om hen in politiek opzicht ten achter te stellen bij andere staatsburgers. Dit was het fundamentele punt, dat de grondslag vormde van de overeenkomsten tusschen katholieken en liberalen. Hij verklaarde verder overtuigd te zijn, dat de minister-president Giolitti zijn program niet zou wijzigen en dat hij zich zou laten leiden door democratische, niet anti-clericale gevoelens.

BERLIJN, 12 Dec. Het initiatief-voorstel om nog een subsidie te geven voor de deelneming van Duitsland aan de wereldtentoonstelling te San Francisco, bij den Rijksdag ingediend, is ingetrokken, nadat de vertegenwoordiger der regering, die commissaris-generaal voor de tentoonstelling te St. Louis is geweest, het technisch onmogelijk verklaarde, wegens den beperkten tijd, en met 't oog op de transportmoelijkheden, nu nog een met de waardigheid van Duitsland in overeenstemming zijnde afdeling tot stand te brengen.

BERLIJN, 12 Dec. Bij de voortgezette behandeling der begroting bespreekt de rijkskanselier het socialistische voorstel betreffende een ontslag van den rijkskanselier door het parlement. Dit voorstel is een inbreuk op de grondwettige rechten des Keizers. Verder bestreed spr., dat er een diepe kloof tusschen officieren en manschappen zou bestaan. Nergens ter wereld bestaat zulk een betrouwbare verhouding als in het Duitsch leger.

Ten slotte betoogde de rijkskanselier, met betrekking tot het voorgevallene te Zabern, dat het leger gerechtigd is zich te verdedigen tegen directe aanvallen. Evenwel werden op een gegeven oogenblik de wettelijke grenzen overschreden.

Spr. verzet zich tegen den door de socialisten ontketend stormloop tegen de keizerlijke rechten en hij wijst beslist het verwijt terug, dat hij recht en wet niet voldoende beschermd heeft.

BERLIJN, 12 Dec. Bij de begroting werd er door den heer Alpers op gewezen, dat de herzog van Brunswijk wel in een schrijven het tegenwoordige bezit van Pruisen erkent, maar daarin ligt geen wijziging van de tegenwoordigen rechtstoestanden. Van Hannover is niet afgezien, direct noch indirect. Herstel van het Koninkrijk Hannover in het Duitsche rijk blijft voor allen een heilige plicht.

STRAATSBURG, 11 Dec. Drie jonge soldaten, Elzassers, Henk, Scheiblé en Bieli, allen uit Zabern, zijn veroordeeld omdat zij hetgeen in de kazerne gebeurde naar buiten hebben gebracht, de eerste kreeg zes weken gevangenisstraf, de beide anderen drie weken.

LONDEN, 12 Dec. Een telegram uit Belfast constateert, dat de douanen hebben beslag gelegd op 200 geweren, die van Duitsland uit door een boot werden verzonden.

PARIS, 12 Dec. De Spaansche souvereinen verlieten Parijs te 12.20. Zij werden aan het station uitgeleid door president Poincaré.

Table with columns for location (Lieuwarden), date (12 Dec), and market items (e.g., 40 Stieren, 35 Ossen) with prices in f and s.

4814 stuks vee. Vette Varkens 24 tot 24 1/2 ct. per 1/2 kilo. Voor Frankrijk 23 " 23 1/2 " " " " Voor Engeland 25 " 25 1/2 " " " " "

Handel in rundvee kalm, in wolven vlug en in varkens stug.

DEVENTER, 12 Dec. Boter. Iste soort, per 1/2 vat f 27.50 a 28.00, 2e soort f 26.00 a 27.00, 3e soort f 00.00 a 00.00. Eieren de 100 stuks f 9.50 a f 7.50. Biggen geldende f 1.30 a 1.50 per week.

LIEUWARDEN, 12 Nov. Boter, 1e soort f 00.00 a f 00.00, fabrieksboter f 54.50 a 58.00, commissie f 1.47 per Kg. Fabriekskaas f 18.00 a 37.50, boeren f 00.00 a 00.00.

AMSTERDAM, 12 Dec. Java-koffie 4 1/2, Santos-koffie 35. Markt kalm.

AMSTERDAM, 12 Dec. (Officieel) Raapolie per 100 K.G. vliegend 36, 35 1/2, lev. Jan. 35 1/2, lev. Jan./April 34 1/2, 34 1/2. Lijnolie per 100 K.G. vliegend 27, 26 1/2, lev. Jan. 26 1/2, lev. Jan./April 27, lev. Mei/Aug. 28 1/2, 28, lev. Sept./Dec 28 1/2.

SCHIEDAM, 12 Dec. Moutwijn. Noteering Commissie uit de Kamer van Kooph. aan de beurs f 10.50. Bond van Disfillateurs gevestigd te Rotterdam f 12.50.

LIVERPOOL, 12 Dec. Katoen. Heden verkocht 14000 balen. Invoer 53000 balen. Markt prijsh.

BERLIJN, 12 Dec. Slotprijzen graanmarkt. Rogge op Dec. 159.50 op Mei 163.00, op Juli 164.25. Tarwe op Dec. 192.50, op Mei 198.75. Raapolie op Dec. 00.00, op Mei 65.50.

KRULLEN, 12 Dec. Raapolie dadelijk 70.00, op Mei 67.50. Weder: Bewolkt.

LONDEN, 12 Dec. Tarwe prijshoudend, gerst vast 1/4, mais vast, soms 1/4 sh. hooger, haver en meel kalm.

PARIS, 12 Dec. Raapolie op Dec. 78.00, op Jan. 77.50, 4 maanden van Maart 76.50, 4 maanden van Mei 76.25. Meel (Bloem van Parijs) 100 kilo, op Dec. 34.90, op Jan. 34.80, 4 eerste maanden 35.00, 4 maanden van Maart 35.40. Tarwe op Dec. 26.25, op Jan. 26.80, 4 eerste maanden 26.60, 4 maanden van Maart 26.90. Rogge op Dec. 18.75, op Jan. 18.75, 4 eerste maanden 18.75, 4 maanden van Maart 18.75.

Suiker 88° fr. 27.75 a 28.00. Weder: Betrokken.

LONDEN, 12 Dec. 2 1/2 pct. Consols op Jan. 72. PARIS, 12 Dec. Nieuwe 3 pct. rente 86.12 1/2.

Wisselkoers te Amsterdam. Vrijdag 12 Dec. Londen chëq. 12.11 1/2, Parijs chëq. 47.84 1/2, Berlijn 59.11 1/2, Brussel 47.55 1/2, New-York zicht 2.48 1/2.

Laatste Berichten.

Voor de Rechtbank te Amsterdam is heden tegen den valschen munter, D. de W., geëischt 3 1/2 jaar gevangenisstraf onder aftrek van den tijd in preventieve hechtenis doorgebracht.

Landweertwet.

De Minister van Oorlog heeft aan de commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën een circulaire gericht betreffende de toepassing, te geven aan het derde lid van art. 15 der Landweertwet, voor zooveel aangaat het verleenen aan dienplichtigen der landweer van vrijstelling of van voorloopige vrijstelling van opkomst onder de wapenen in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden. Zij heeft o. a. betrekking tot de niet reeds vrijgestelde dienplichtigen der Landweer:

- a. die deel hebben aan het bestuur van een provincie of van een gemeente en onmisbaar zijn voor dat bestuur;
b. die werkzaam zijn bij een provinciale of gemeentelijke instelling, waarbij zij onmisbaar en niet of voorloopig niet te vervangen zijn;
c. die werkzaam zijn in een positie, waarin zij in het algemeen belang, althans voorloopig moeten gehandhaafd blijven.

Den prov. besturen wordt verzocht, na te gaan, wie van bedoelde personen in de provincie voor vrijstelling of voorloopige vrijstelling van opkomst onder de wapenen in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden in aanmerking behooren te komen. De minister zou wenschen, dat er rekening mede gehouden werd dat de belangen van den militairen dienst eischen: dat de grootst mogelijke beperking bij het verleenen der vrijstelling wordt betracht en dat derhalve voor vrijstelling uitsluitend personen worden voorgedragen, die volstrekt onmisbaar in hun werkkring zijn en daarin niet of voorloopig niet kunnen worden vervangen; dat voor die vrijstelling ook niet worden voorgedragen degenen, die zonder onoverkomelijk bezwaar aanvaardbaar wel aan de oproeping onder de wapenen kunnen voldoen.

Door den minister wordt overwogen het treffen van een zoodanige regeling, dat o. a. dienplichtigen der landweer na hun opkomst in geval van mobilisatie tijdelijk met verlof worden gezonden zoodra de militaire belangen dit toelaten en overigens het belang van den Staat, van de Provincie, enz., een tijdelijken terugkeer in hun werkkring dringend vordert.

Kerknieuws.

*Omnes, 11 Dec. Bij de heden gehouden stemming voor 2 notabelen in de Ned. Herv. kerk alhier werd gekozen de heer M. Kortman te Beerze (aftr.). Herstemming moet plaats hebben tusschen de hh. F. Makkinga en H. Tussveld.

Academie- en schoolnieuws.

Leiden: Bevorderd tot doctor in de geneeskunde op proefschrift over „Retroflexio Uteri“ mej. A. v. Teutem, geb. te Semarang, wonende te Oogstgeest.

De Geneeskundige Staatscommissie bevorderde heden tot arts de hh. A. de Waart (Den Haag) en E. Peereboom (Leiden).

Geslaagd voor het candidaats-examen in de rechten de heer G. J. Kronenberg van Zwolle.

Amsterdam: Geslaagd voor het theoretisch geneeskundig examen de heer W. J. L. Daks.

Aan de Vrije Universiteit te Amsterdam is gepromoveerd tot doctor in de theologie op proefschrift „De profetie van Zofonja“ de heer P. C. Snijman, geb. in Afrika.

De senaat van het Groningsch Studenten-corp „Vindicat atque Polii“ is thans geconstitueerd als volgt: M. Bos, rector; H. van Wageningen, abactis; T. Zijker, fisous; F. Scheltema, assessor I, en N. Bouma, assessor II.

In Den Haag zijn geslaagd voor het examen Staatsinrichting M. O., schoolakte de heer E. Bosman van Amsterdam en huisakte de heer P. van Woerden van Den Haag; voor het examen hoogere wiskunde de heer L. F. Alberts van Delft; voor het examen wiskunde I o. de heer P. de Ruig te Uithoorn.

Te Utrecht slaagden voor het machinisten-examen, diploma B, de hh. G. de Breed en J. J. van Leunen.

In Den Haag zijn geslaagd voor het stuurlieden-examen, groote stoomvaart, derde stuurman, de hh. J. C. Hak en L. Hoekstra.

Te Amsterdam is benoemd tot onderwijzer voor school no. 1 de heer J. Weenink, onderwijzer te Hengelo (O).

DEVENTER, 12 Dec. Behoudens goedkeuring van den gemeenteraad is benoemd met ingang van 1 Februari als leerares in costuumnaaien aan de vrouwenarbeidsschool alhier mej. D. Dingerink te Zwolle, in de plaats van mej. S. Meins, die wegens huwelijk tegen dien datum eervol ontslag heeft verkregen.

De heer J. P. Jongejan, hoofd der Chr. Nat. School voor u. l. o. te Drachten (Noord) heeft voor de benoeming tot hoofd der Geref. school te Hoogeveen (Haagje) bedankt.

Tot onderwijzer aan de Chr. school te Oude-Wetering is benoemd de heer A. Veeffind Azz., thans volontair aan een Chr. school te Putten o. d. Veluwe.

Wekelijksche opgaaf van eenige incurante en minder courante fondsen.

Volgens het Weekblad voor incurante Fondsen zijn door Broekman's Effectenkantoor verhandeld:

Table listing various financial instruments and their prices, including Aand. Ned. Maatschappij van Zekerheidsstelling van Ambtenaren en Beambten, Utrechtsche Credietbank, Noord-Ooster Loc. Spoorw. Mij., etc.

Volgens het Weekblad van de Commissiebank te Amsterdam zijn doortusschenkomst dier Bank verhandeld:

Table listing various financial instruments and their prices, including Aand. Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente, Amsterdamsche Brandassurantie Compagnie van 1790, Amsterdamsche Rijtuig-Maatschappij, etc.

Prijzen van Coupons. Amsterdam 12 Dec.

Table listing various coupon prices, including Oostenrijk papier f 50.10, Dito zilver f 50.15, Dito papier f 1.23 1/2, etc.

M A I L D I E N S T E N

Table listing various mail services and their prices, including Laatste buslichting te Zwolle voor Nederl. Oost-Indie, Over Amsterdam, per ss. rechtstr., 19 Dec., 8.15 nm., etc.

Beurs van Amsterdam. Vrijdag 12 Dec.

Large table listing various stock and bond prices, including Nederland, Ned. Staatsleening, Dito obl. Ned. W. Schuld, Dito, certificaten, Hongarije, goudl. 1881/1893, etc.

Morgen Zaterdag 13 December begint

Onze Groote Opruiming

Mantelcostumes, Wintermantels en Kindermantels

Wij wenschen er uitdrukkelijk op te wijzen:

- Dat Onze Mantelcostumes, Wintermantels en Kindermantels zijn vervaardigd van prima solide Stoffen.
- Dat Onze Mantels en Mantelcostumes zijn uitsluitend eerstklassig fabrikaat en garandeeren mooi zittende Modellen, waarvan de goede Coupe ook in het dragen behouden blijft.
- Dat Onze Mantels, Kindermantels en Mantelcostumes zich gunstig onderscheiden door hun goeden modernen Smaak en aardige Modellen.
- Bij nauwkeurige Vergelijking zijn Onze Opruimingsprijzen aanmerkelijk lager dan overal elders.

Dameskleeding-Magazijnen

Herman Wassen - Zwolle

BEZOEKT DE GROOTE OPRUIMING

VAN

SPIJKMAN & WILLINK

DIEZERSTRAAT 89

Voor verdere bijzonderheden raadplege men onze circulaires

ADVERTENTIE

Heden ontsiep zacht en kalm, in den ouderdom van 60 jaar, onze innig geliefde Echtgenoot en zorgdragende Vader, Behuwd- en Grootvader, JOHAN HENDRIK HELJMAN.
Uit aller naam,
Wed. J. H. HELJMAN—RIPPEN.
ZWOLLE, Deventerdw.str. 14, 11 Dec. '13.
Algemeene kennisgeving.

Heden overleed in de hope des eeuwigen levens onze gliefde Vader, Behuwd- en Grootvader,

F. J. GIETHOORN,
Weduwnaar van M. L. WESTEROP,
in den ouderdom van 74 jaren.
ZWOLLE, 11 Dec. 1913.
H. J. VROS—GIETHOORN.
D. VROS.
J. GIETHOORN.
L. GIETHOORN.
D. GIETHOORN—BURGHART.
H. H. TULP—GIETHOORN.
G. TULP.
S. VAN ELBURG—GIETHOORN.
B. VAN ELBURG.
H. J. GIETHOORN.
Dedemsvaart:
M. L. KORVINUS—GIETHOORN.
T. KORVINUS.
F. J. BASTMEIJER—GIETHOORN
en Kleinkinderen.

Heden overleed, in de hope des eeuwigen levens, mijn geliefde Broeder
F. J. GIETHOORN
in den ouderdom van 74 jaren.
Wed. GERRITS—GIETHOORN.
ZWOLLE, Van Nahuysplein 2, 11 Dec. 1913.

Heden overleed tot onze diepe droefheid, onze geliefde Echtgenoot, Broer, Zwager en Oom
GERRIT UILENREEF,
in den ouderdom van ruim 71 jaren.

Uit aller naam,
Wed. G. UILENREEF—LIEFFERINK.
ALMELO, 9 Dec. 1913

Voor de menigvuldige blijken van deelneming, ons betoond bij het overlijden van onzen geliefden Vader en Grootvader, betuigen wij onzen hartelijken dank.

Uit aller naam,
C. KOOPMANS.
HASSELT, 12 December 1913.

Dansonderwijs D. Tuijten.

Hervatting der lessen Zondag 14 Dec., 's avonds 6 uur.

Des avonds van 8—10 BAL in de Concertzaal. Entrée gewoon.

(De toegang kan worden geweigerd voor wien zulks noodig wordt geacht).

D. TUIJTEN, Dansleeraar.

Fijne Vleeschwaren.

(MACHINAAL GESNEDEN).

Behalve de bekende soorten, zeer aan te bevelen

Pâté de Veau truffé Liègois

(Getruff. Kalfsvleeschpastei).

HAMBURGER RIB

GETRUFF. KALFSGEHAKT

CORNED BEEF

A. STEGEMAN & ZOON

MELKMARKT 16 TEL. 14

Voor de Liefhebbers. - Heden ontvangen versche Zeeuwsche Mosselen.
H. SCHOLTEN, Voorstr. 8. Tel. 651.

Te huur tegen Mei a.s. te Coevorden een prachtig, ruim

Winkelhuis

in de hoofdstraat, frontbreedte 8 Meter, voor alle affaires geschikt. Te bevragen bij J. H. KLEINE STAARMANN, Tramstraat 20, Coevorden.

Te koop.

Een slechts enkele malen gebruikte ROYAL ENFIELD DAMESFIETS wegens omstandigheden te koop, gekost hebbende f 137.50 nu voor f 75.— Van Nahuysplein 12.

Gevraagd tegen Januari of Februari een net

Kosthuis

te Kampen, liefst met vrije kamer. Brieven onder No. 7172 aan DE ERVEN J. J. TIJL te Zwolle.

Vertegenwoordiger.

Een net Persoon, goed bekend bij landbouwers en caféhouders, beschikking hebbende over een ruime opslagplaats, kunnende borgstellen en voorzien van prima referentien, zoekt een hem passende positie als agent of vertegenwoordiger van een soliede firma. Brieven onder 7170 aan DE ERVEN J. J. TIJL te Zwolle.

Gevraagd voor direct of later een

Pettenmakersknecht.

Br. No. 7173 aan DE ERVEN J. J. TIJL te Zwolle.

Gevraagd tegen 1 Febr. of 1 Maart, een

Kleermakersknecht,

die een colbert-costume of pantalon en vest kan maken. Adr. J. SCHELTENS, Oudestr., Kampen, Heeren- en Dameskleeding naar maat.

Kleine Advertentiën

à contant tegen 10 cent per regel (zonder minimum) waaronder gerangschikt worden alle dienstaanbiedingen, enkele dienstaanvragen n.l. om dagmeisjes, loopjongens en aankomend personeel; voorts aanbiedingen en aanvragen van gebruikte of minwaardige voorwerpen en die betreffende huur en verhuur van hoogstens f 3.— per week.

Biedt zich aan direct of later een

HUISKNECHT,

van zeer goede getuigen voorzien, P. G., ook negen eenig tuinwerk te verrichten. Br. No. 7174.

Gevraagd een net DAGMEISJE,

goed kunnende naaien, dat gaarne de werkzaamheden voor tweede meid wil leeren. Br. No. 7165.

Mevr. HENS, Thorbeckegracht 66, vraagt tegen 28 Dec. een net R. K.

DAGMEISJE

goed met kinderen kunnende omgaan. Zich aan te melden 's avonds na achten.

Een flinke Dagmeid gevraagd.

Adres Kamperstraat 27.

Zie verder het Tweede Blad.

TE ZWOLLE BIJ M. TIJL EN ZOON H. TIJL.

PROVINCIALE OVERIJSSELSCHEN EN ZWOLSCHE COURANT

MILITIE.

Zakboekjes.

De Burgemeester van Zwolle verzoekt de milicien-verlofgangers behorende tot de Vesting-Artillerie, wier zakboekjes ter wijziging naar de korpsen zijn gezonden, deze boekjes ter secretarie weder te komen afhalen.

ZWOLLE, den 12 December 1913.

De Burgemeester voornoemd,
I. A. VAN ROIJEN.

Museum voor Ouders en Opvoeders.

Zoals wij gisteren reeds meldten is het Reizend Nationaal Museum voor Ouders en Opvoeders in 't Huis-Eekhout alhier, gisterenmiddag officieel geopend. Allereerst werd door een dameskoor gezongen en keurig uitgevoerd het: „Kommt, Seelen, dieser Tag” van J. S. Bach, onder leiding van mevr. Tjijhoff—Knottenbelt.

Daarna hield mevr. Pijnappel—Hengeveld een welkomstrede en zeide ongeveer het volgende:

Dames en heeren! Het is mij een groot voorrecht, de tolk te mogen zijn van de commissie van voorbereiding der tentoonstelling te Zwolle van de vereeniging „Nationaal Reizend Museum voor Ouders en Opvoeders” en u allen hier welkom te mogen heeten, in 't bijzonder de leden van het hoofdbestuur, die wij tot onze vreugde hier in ons midden mogen zien. Met het oog op de beperkte plaatsruimte hebben wij onze uitnodigingen hoofdzakelijk gericht tot diegenen, waarvan we wisten, dat zij door hun betrekking en positie bijzonder in staat zijn de opvoeding van het kind te beoordeelen. Wij hopen dus, dat zij ons, nadat zij het museum zullen hebben leeren kennen, opmerkzaam willen maken op wat naar hun meening nog mocht ontbreken of beter anders ware ingericht. Zij zullen hier allicht voor zichzelf eenige leering kunnen vinden, maar ook leering kunnen geven. De ruimte in dit huis was niet groot genoeg om alles ten toon te stellen. Zoo hadden wij gaarne de arbeiderskamer gehad, die nu nog ontbreekt, ook al omdat zij niet geheel compleet is. Wij hopen echter in de gelegenheid gesteld te worden die nog in orde te kunnen brengen. Niet alleen de groote welwillendheid en krachtige medewerking van onze uitgebreide commissie heeft het ons mogelijk gemaakt de taak te vervullen, die ons was opgedragen, doch ook de steun, die wij van verschillende zijden mochten ondervinden.

Wij hebben moeilijke oogenblikken gehad, doch door die medewerking en steun werd ons werk aanmerkelijk verlicht. Het is mij niet mogelijk allen met name te noemen en in het bijzonder te danken, maar ik stel er prijs op één uitzondering te maken voor het gemeentebestuur, dat ons dit huis in huur afstond en ons in menig opzicht tegemoet kwam. Mevrouw Sandberg—Geisweert v. d. Netten, die uit Assen overkwam, om het „Huis Eekhout” in oogenschouw te nemen, gaf ons allen een voorbeeld van ijver en werkkraft, doch dadelijk met duimstok en krijt aan het meten te gaan en wij hopen, haar verwachtingen niet te hebben beschaamd. Maar wij hopen nu ook van u allen de hulp te zullen krijgen, die wij niet kunnen missen. Die zal vooral daarin kunnen bestaan, dat ieder zooveel mogelijk propagandamaakt voor onze onderneming, als hij daarmee kennis zal hebben gemaakt en ons doel zal hebben begrepen. Wij rekenen daarom op een druk bezoek en aller belangstelling. Een tentoonstelling brengt steeds verrassingen mede, vooral wat de onkosten betreft, en ook met het oog daarop zal die belangstelling ons zeer welkom zijn.

Uit naam van onze commissie zeg ik u dank voor uwe tegenwoordigheid en geef ik nu het woord aan onzen vroegeren stadgenoot, den voorzitter van het hoofdbestuur, dr. Gunning, met het vriendelijk verzoek, de tentoonstelling, die ook hem zoo na ter harte gaat, te willen openen.

Dr. Gunning voldeed gaarne aan dit verzoek en zeide te zullen beginnen met enkele eenvoudige woorden ter inleiding. Uit naam van het hoofdbestuur bracht spr. allereerst dank aan het gemeentebestuur van Zwolle voor het afstaan van dit gebouw, dat ook ditmaal is gebleken een uitstekende huisvesting te zijn; mede gansh bijzonderen dank aan het plaatselijk comité en het koor. Voorts kon spreker niet loochenen, dat er voor hem aanleiding was een persoonlijke noot te doen klinken: 't was voor hem een zeer eigenaardig genoegen en groote voldoening hier een openingswoord te mogen spreken. Vooraf zou nog gaan een korte recapitulatie van de geschiedenis van het museum en een uiteenzetting van de bedoelingen.

Een persoon, wier naam niet genoemd mag worden — mevr. P. had dien intusschen al uitgesproken — is de moeder van ons museum. De allereerste geschiedenis is de gewone van iedere ordentelijke Nederlandsche vereeniging: die kent ge allemaal wel, want ge zijt natuurlijk allen lid van minstens twee of drie vereenigingen ten algemeenen nutte.

Een plotselinge groei kwam door de tentoonstelling „De Vrouw”: er moest een museum worden opgericht van alles wat daar over de lichamelijke en geestelijke opvoeding van het kind aanwezig was en dat zou niet geschied zijn, als het niet in een diepgevoelde behoefte voorzag. 't Zou niet passend zijn de verdiensten van de leden van het H. B. breed uit te meten, waarom spr. hierop niet verder zou ingaan.

Van den aanvang af was het de bedoeling een „reizend museum” op te richten: men wilde al die kennis brengen onder het bereik van zooveel mogelijk allen, immers, de kinderen van het volk zijn er alleen mee gebaat, als alle ouders er kennis mee kunnen maken. Toen we onze koffers op de tentoonstelling moesten pakken, vonden we hier

weer de eerste gelegenheid ze uit te pakken; als ze een paar jaar gesloten hadden moeten blijven staan, was het eerste élan voorbij geweest. De werkelijkheid van het denkbeeld is in Zwolle op voorbeeldige wijze geschied. Er ontbreekt wel een enkele afdeling, maar 't is hier beter tentoongesteld dan in A., al is ook hier de ruimte nog te beperkt.

Ieder wordt hartelijk uitgenoodigd tot een herhaald bezoek en anderen daartoe aan te sporen. Er zullen demonstraties worden gehouden, want het tentoongestelde zal door het woord en lichtbeelden eerst levend worden. Ten slotte haalt spr. de woorden aan, waarmede het eerste jaarverslag eindigt, als zijn openingsleus, de woorden, die tevens een antwoord zijn op de vraag van een minder welwillend criticus — wat men aan al dat intellectualisme heeft? — en die luiden:

„Wij hopen dus, dat in elke stad, waar het museum tijdelijk vertoef, het de aanleiding zal zijn voor de reeds bestaande inrichtingen zich zoo noodig uit te breiden, zoodat langzamerhand in elke stad gelegenheid zij voor hen, die dat wenschen, hun kennis te vermeerderen en zich te bekwaamen voor de verzorging en opvoeding van kinderen. Wij weten wel, dat kennis niet het hoogste is, dat liefde en toewijding van grootere waarde zijn, vooral bij de opvoeding, maar kennis moet met de liefde het oordeel vormen en aan de toewijding de goede richting geven.”

Daarna werden de aanwezigen uitgenoodigd tot een eerste bezoek, nadat een koor dames en heeren onder leiding van Cor Ponten het 1e en 4e couplet van het „Volkslied” van Kor Kuiler krachtig hadden doen klinken. Een vaardige hand begeleidde een en ander op de piano.

Na den rondgang werd de thee gebruikt.

BINNENLAND.

Officieele Berichten.

Bij Kon. Besluit is de heer E. Kröger benoemd tot vice-consul der Nederlanden te Fray-Bentos (Uruguay), buiten bezwaar van 's lands schatkist. Aan den heer Kröger kan in de Nederlandsche taal geschreven worden. Het ressort van het vice-consulaat omvat de departementen Artigas, Salto, Paysandu, Rio Negro en Soriano.

Benoemd tot raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden jhr. mr. R. Feith, thans raadsheer in het gerechtshof in Den Haag; tot griffier bij den raad van beroep (ongevalverzekering) te Utrecht mr. J. H. A. Dubois; tot burgemeester van Brouwershaven F. R. van der Wedden; tot idem van Westkapelle J. D. Viruly; tot idem van Doornspijk J. H. A. Frieswijk, met toekenning van gelijkijdig eervol ontslag als burgemeester van Ophemert.

Benoemd tot adjunct-commissie bij 's Rijks werven de klerk bij 's Rijks werven J. Stocker; tot officier van gezondheid 2e klasse bij het personeel van den geneeskundigen dienst der landmacht de reserve-officier van gezondheid 2e kl. A. F. van Wieringen; tot directeur van het telegraafkantoor te Nieuwediep P. Raadsveld, thans hoofdcommissie der telegrafie.

Benoemd in de commissie, die belast zal zijn met het in de maand Maart 1914 af te nemen examen ter verkrijging van het diploma van hulpeurmeester van vee en vleesch: tot voorzitter dr. H. Remmelts, inspecteur van den veeartsenijkundigen dienst in Den Haag; tot secretaris J. F. F. Dhont, directeur van het openbaar slachthuis te Rotterdam; tot leden P. D. Beunders, directeur van het openbaar slachthuis te Groningen; D. Hubertus, rijkskeurmeester te Oss; J. A. Klauwers, districts-veearts te Amsterdam; dr. J. van der Sluis, directeur van het openbaar slachthuis te Amsterdam; C. Tenhaeff, rijkskeurmeester te Leeuwarden; tot plaatsvervangende leden N. H. M. van Altena, rijkskeurmeester te Hoek van Holland; J. G. A. Reeser, plaatsvervangend-directeur van het openbaar slachthuis te Amsterdam.

Bij de Koninklijke marine-reserve zijn bevorderd: tot luitenant ter zee 2e kl. de adelborst 1e kl. D. H. van der Hiel; tot adelborst 1e kl. de buitengewone adelborsten H. Jonkman, P. A. J. Prinsen, T. Luidinga, L. den Hoedt en J. Schoehuizen.

Aan J. F. Kramer op zijn verzoek eervol ontslag verleend als leeraar aan de rijks hogere burgerschool te Gouda; idem aan A. B. H. Otten als burgemeester der gemeente Erp.

Aan den ritmeester J. J. Neuman, van het 3de reg. huzaren is een eervol ontslag uit den militairdienst verleend.

De kapitein ter zee E. Coenen is eervol ontheven van het bevel over het pantserschip Kortenaar en het bevel over dien bodem opgedragen aan den kapitein-luitenant ter zee L. P. W. van der Wal.

Pensioen verleend aan: T. Haverkamp, wed. J. R. Nieuwenhuysen, f 735; E. Pater, wed. J. Hoogendoorn, f 337; J. E. van Dijk, wed. H. Snellens, f 123; J. Groenewald, wed. J. van Rosmalen, f 245; J. M. Wevers, wed. G. H. Lukenes, f 268; D. W. A. van Bommel van Vloten, wed. dr. J. C. L. Sicherer, f 735; J. C. Beestman, wed. C. S. Slats, f 138; S. Brandon, wed. D. d'Ancona, f 51; M. van Wageningen, wed. mr. P. A. Tichelaar, f 735; C. Farla, wed. J. van 't Westende, f 537; E. Soethout, wed. J. Pijpenseel, f 490; M. M. Magielse, f 138; J. E. van Dijk, wed. H. Snellens, f 414; T. M. Noordijk, wed. P. A. Hochart, f 552; J. Mazure, wed. T. K. Dullemond, f 475.

Marine. De 2e lichtwachter aan boord van 's Rijks lichtschip Haaks A. Been is overgeplaatst als lichtwachter bij 's rijks kustverlichting te Eierland. (Gedeeltelijk gisteren onder de telegrammen vermeld.)

Staten-Generaal.

TWEDE KAMER.

Landbouwbegroting.

In de Memorie van Antwoord lezen wij betreffende de Arbeidswet het volgende:

Naar de meening van den Minister kan op dit oogenblik bezwaarlijk tot wijziging van het vierde lid van art. 22 der Arbeidswet worden besloten. Vooreerst is die wet in haar gewijzigden vorm nog geen twee jaar in werking, en bovendien kan de loop, dien de herziening der Leerplichtwet neemt, van invloed zijn op de in deze te volgen gedragslijn.

Verskil in werktijden voor beschermde en niet-beschermde arbeiders in fabrieken was reeds vóór de jongste herziening van de Arbeidswet mogelijk en kwam dan ook voordien, evenals nu nog, veelvuldig voor. In de Twentsche textielfabrieken, waar vóór de herziening de werktijden van de beschermde en niet-beschermde personen vrijwel gelijk waren, is thans voor beiderlei arbeiders verschillende regeling ingevoerd, als gevolg van de omstandigheid, dat de werkgevers trachten den invloed van de verdere inkorting van den arbeidsduur der beschermde personen zich niet te doen uitstrekken tot de volwassen mannelijke arbeiders, aan wier werktijd de wet geen grenzen stelt. Uit den aard der zaak is dientengevolge het toezicht op de naleving van de Arbeidswet in die fabrieken niet gemakkelijker geworden, maar niettemin wordt de wet daar toch krachtig gehandhaafd.

Of in verband met een en ander bepaalde maatregelen moeten worden genomen, kan op het oogenblik bezwaarlijk worden beslist. Opmerking verdient, dat de ervaring in andere landen, waar soortgelijke wetgeving als bij ons geldt, heeft geleerd, dat het voor de werkgevers in ondernemingen, waar beschermd personeel in groot aantal werkt, op den duur geen voordeel geeft, deze verschillende arbeidstijden te handhaven; in zulke ondernemingen hebben deze arbeidstijden dan ook de neiging na eenigen overgangstijd toch gelijk te worden.

Door den Minister wordt ernstig overwogen het daarheen te leiden, dat op grond van art. 6, 3e lid, der Arbeidswet, de arbeid van vrouwen en jeugdige personen in spinnerijen en weverijen, met uitzondering van touwspinnerijen, op Zaterdag na 1 uur n.m. worde verboden. Deze maatregel zou derhalve gelden voor de fabricage zoowel van katoenen als van wollen garens en stoffen. In verband met de omstandigheid, dat aan verschillende textielfabrieken tot 1 Januari 1915 vergunningen zijn verleend, als bedoeld in het 6e lid van het aangehaalde wetsartikel, maar andere dergelijke fabrieken zulk een vergunning niet hebben aangevraagd, zal evenwel van invoering van het verbod vóór genoemden datum bezwaarlijk sprake kunnen zijn. Wijzen de ingewonnen adviezen aanvankelijk er op, dat deze maatregel wenschelijk en mogelijk is, zij laten ernstigen twijfel of deze thans reeds ook ten aanzien van andere bedrijven kan worden genomen.

Ten aanzien van het onderwerp breedte van velgen sluit de Minister zich aan bij de meening van de leden, die oordeelen, dat voor het verlenen van schadeloosstelling van rijkswege aan landbouwers in Drenthe en Overijssel, die tengevolge van het besluit der Staten der provincies verplicht zijn gaandeweg de smalle velgen hunner bedrijfswagens door bredere te vervangen, geen termen aanwezig zijn.

Ook is de Minister van oordeel, dat regeling dezer aangelegenheid, beter aan den provincialen dan aan den rijkswetgever is toevertrouwd.

Wijziging Landbouwbegroting 1914.

De Minister van Landbouw, Handel en Nijverheid heeft alsnog in de ontwerp-begroting van zijn departement belangrijke wijzigingen aangebracht. Verschillende verhoogeningen of nieuwe posten worden aangevraagd. o. a.:

19. f 2000 om het bij de opheffing van de Rijkstuinbouwschool te Wageningen opgerichte instituut voor phytopathologie tevens dienstbaar te maken aan het verrichten van wetenschappelijke onderzoekingen op het gebied van den tuinbouw.

20. f 1000 voor huur, aanleg en exploitatie van een proeftuin ten behoeve der Middelbare Landbouwschool te Groningen.

30. f 9000 voor een nieuwe rijkslandbouwwinterschool, hetzij in Twenthe of in het noordelijk deel van Groningen.

40. f 60,000 voor de uitbreiding en vernieuwing van de gebouwen der rijksveeartsenschool te Utrecht, allereerst voor de stichting van een operatiegebouw nabij de kliniek en de sectiegebouwen, en verder ter voldoening aan de dringende behoefte aan meer stalruimte.

50. f 11000 ten behoeve van een te Amersfoort op te richten proefkstation voor pluimveestelt, tevens onderwijsinrichting, welke gemeente beschouwd wordt als een centrum van krachtig gehouden hoenderteelt.

60. f 6000 ter voldoening aan aanvragen om rijkssteun voor de veefokkerij.

70. f 8000 voor den bouw van staatswege van arbeiderswoningen te Hoenderloo ten einde zich van de voor de boschwachterij Hoenderloo benodigde arbeiders te verzekeren.

80. 9000 ter uitbreiding van het personeel van elk der vier scheepvaart inspecties met een administratief ambtenaar en tot aanstelling van een tweede machine-expert voor de groote vaart te Rotterdam.

90. f 3000 als aandeel in de kosten van een nieuwe kabel op de Boschplaat te Terschelling in het belang der gemeenschap van de kustwacht met Ameland, en f 11000 voor telefonische verbindingen voor een kustwachtdienst langs de westkust van Friesland.

100. f 4000 voor de stichting van een blijvend gebouw voor de vliegwaarnemingen op het militair vliegkamp te Soesterberg.

110. f 10000 voor uitgaven der commissie voor den middenstandsenquête, die einde dezes jaars het eerste gedeelte van het eindrapport bevatten de o.a. een volledige beschrijving van een 35-tal bedrijven aan de regeering zal aanbieden, maar nog eenigen tijd zal noodig hebben voor ze de

bewerking van het 2e gedeelte gewijd aan den toestand van den handeldrijvenden en industrieelen middenstand.

120. f 6500 tot het verlenen van een verdere bijdrage in de bouwkosten van een station voor maaldrij en bakkerij te Wageningen.

130. f 17050 tot de behoorlijke uitmeting van den voorlichtingsdienst, ten behoeve van den rubberhandel en de rubbernijverheid.

140. f 4000 voor kosten van onderzoekingen en van voorlichting ten behoeve van den vezelhandel en de vezelnijverheid ten aanzien o.a. van wol, vlas en katoen.

150. f 30000 voor een meer definitieve organisatie van den dienst bij het bureau voor den industrieelen eigendom en den octrooiraad, o.a. door aanstelling van meer personeel, herziening van salarissen van ambtenaren.

160. een memoriepost ten behoeve van onderzoekingen, reizen, subsidies, en verdere uitgaven betreffende voorlichting inzake landverhuizing, met het doel te steunen de vereeniging wier oprichting beaamd wordt door een comité;

170. f 10.500 als subsidie ten behoeve van de Nederl. deelneming aan de tentoonstelling van het boek en de grafische vakken te Leipzig in 1914, het centrum van den boekhandel;

180. f 5000 als bijdrage in de kosten van een onderzoek naar de mogelijkheid van tegemoet te komen aan de bezwaren tegen het opleggen van voorwaarden krachtens de Hinderwet, welke strekken tot zuivering van afvalwater van stroocartonfabrieken door middel van rottingstanks.

190. f 4000 ten einde overeenkomstig het verzoek van de vereeniging van voorzitters en secretarissen van Kamers van Arbeid het vaste presentiegeld te bepalen op f 1.50, f 1.75 of f 2, naar gelang thans resp. 20, 25 of 30 ct. per uur wordt uitbetaald en voor de secretarissen de vergoeding f 1 hooger te stellen, zoodat zij naar de gemaakte onderscheiding zullen ontvangen resp. f 2.50, f 2.75 of f 3 vergoeding.

200. f 3000 als jaarwedde van een ambtenaar, wiens taak zal zijn de arbeidsbemiddeling ten plattelande te bevorderen en mede te werken aan de voorbereiding van een wettelijke regeling ter zake van de arbeidsbemiddeling. Deze zal ter hand genomen worden, nadat de Staatscommissie over de werkloosheid eindverslag heeft uitgebracht.

210. f 500 voor subsidie aan de Nationale Vereeniging voor vrouwenarbeid in Den Haag ten behoeve van de uitgave van het Vrouwenjaarboekje, bevattende gegevens die voor de vrouw van nut zijn.

Binnenlandsch Nieuws.

— In de Memorie van Antwoord op de Landbouwbegroting deelt de Minister mee, dat een wetsontwerp tot regeling van den arbeidsduur en tot afschaffing van den nachtarbeid in het bakkersbedrijf zal worden ingediend. Daarbij zal rekening worden gehouden met het beginsel, dat de ontwikkeling naar grootbedrijf met continueele arbeid onder voorwaarden, welke ten aanzien van de arbeidstijden door elkander genomen, tenminste even gunstig zijn als de arbeidsvoorwaarden bij de kleinere bedrijven, niet zal worden onmogelijk gemaakt.

De Minister merkt op, dat hij gunstig denkt over een regeling van den bakkersarbeid in den geest van het amendement-Snoeck Henkemans-Bos.

— Het stoomschip *Deli*, van Java naar Rotterdam, passeerde 11 Dec. Gibraltar; *Bililton*, van Java naar Amsterdam, passeerde 11 Dec. Dungeness; *Koningin der Nederlanden*, van Java naar Amsterdam, arriveerde 11 Dec. te Lissabon; *Prins Frederik Hendrik*, van Paramaribo naar Amsterdam, passeerde 10 Dec. St. Michaëls; *Ceylon*, van Rotterdam naar Java, arriveerde 11 Dec. te Catania; *Wilis*, van Rotterdam naar Java, vertrok 11 Dec. van Marseille; *Jakarta*, van Java naar Rotterdam, vertrok 11 Dec. van Saigon; *Zijldijk*, van Rotterdam naar Boston en Philadelphia, passeerde 11 Dec. Dover; *Oosterdijk*, van Rotterdam naar New-York, Baltimore en Newport News, passeerde 11 Dec. van Amsterdam en Liverpool te Batavia; *Ophir*, van Java naar Rotterdam, vertrok 10 Dec. van Colombo; *Soerakarta*, van Rotterdam naar Java, passeerde 11 Dec. Dover; *Soestdijk* arriveerde 11 Dec. van Montreal naar Rotterdam te Hamburg; *Themisto* vertrok 10 Dec. van Savannah naar Rotterdam; *Maartensdijk* arriveerde 10 Dec. van Rotterdam te New-Orleans.

— De stad Den Haag is een instelling rijker geworden, waarop zij niet trotsch kan zijn — meldt de *Residentieboede*.

De instelling is internationaal, zoowel wat personeel als relaties betreft. Ze is gevestigd in een perceel op de Grootte Markt en doet erg geheimzinnig, zoodat — als waar is wat het blad vertelt — het zaak is deze instelling met de nodige achterdocht te beschouwen. Meer-malen reeds werd het blad opmerkzaam gemaakt op deze instelling en werden inlichtingen verzocht.

Wat voor een instelling het is, wordt afgeleid uit het volgende gedeelte van een brief van een jong meisje, dat er een week gearbeid heeft:

„Ik ben gepasseerde week op een kantoor geweest, waar ik van 9—1 en van 2—6 niets anders moest doen dan couverts typen in alle mogelijke talen, behalve in het Hollandsch, hetgeen erg vermoeiend was, want om 4 à 5 honderd stuks te typen, achtereenvolgens en dan nog in die idiote talen, zooals Hongaarsch en Russisch, valt

niet mee. Maar dit nog daar gelaten, doch hierbij komt, dat ik er niet mocht blijven, daar het, volgens inlichtingen, door het Stadhuis gegeven, geen goed kantoor was.

Het kantoor, hetwelk ik hier bedoel, is, zooals blijkt uit een brief, dien ik van daar uit ontving. "Office from S. E. Prather, Grote Markt..." U zult dus wel merken, dat 't een Engelsche boel is. Wat voor beroep er wordt uitgeoefend weet bijna niemand van de pl.m. 100 meisjes, die daar werkzaam zijn. Ik heb het aan meer dan een meiseje gevraagd, en zij schijnen alleen te weten, dat het een soort van waarzeggersbureau is, maar meer konden ze me ook niet zeggen, totdat we dan van het Stadhuis hoorden, dat 't een huwelijksbureau is, waar pl.m. 100 man personeel is, dat, ten 2e overal al geweest is, maar weggejaagd. Iederen dag komen er circa 100 postwissels binnen. De brieven worden er in zakken heen gebracht.

Dan plaatsen ze nog in alle mogelijke couranten, ook in het buitenland, annonces. Een luidt o.a. zoo: Een jonge Russin met...? Mark, wenscht te huwen. Brieven enz. naar Berlijn. Nu schrijven verscheidene personen daarop en krijgen dan ten antwoord, een zekere som te moeten storten en doen ze dit, dan hooren ze verder niets meer. 't Is een echt internationale bende. 1°. Is er een Zwarte, vermoedelijk Mister Prather; hij schijnt van den een of anderen negerstam af te stammen. Dan is er nog een blonde, een Engelschman. 3°. Een Hongaar, enz. Onder 't personeel zijn ook erg veel Fr., Eng. en D. lui. Mannelijk personeel is er niet zoo veel. Vrouwelijk des te meer, maar er is erg veel plebs tusschen. Ik weet er geen anderen naam voor. Dus vond moeder het maar 't beste, af te schrijven, omdat, al werd er goed betaald en was de behandeling ook goed, ik toch in een slechte omgeving was.

Uit deze gegevens blijkt, zegt *De Residentebode*, dat men inderdaad voorzichtig moet zijn, alvorens op een of andere wijze met dit kantoor in relatie te treden. Uit boven aangehaald schrijven blijkt tevens, dat ook de autoriteiten de verdachte instelling in de gaten hebben.

Pensioenwet gemeente-ambtenaren 1913.

Bij algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in de Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, is o. a. het volgende bepaald:

De gemeente-betrekkingen, waaraan uitzicht op pensioen op 55-jarigen leeftijd is verbonden, zijn de volgende: agent van politie, veldwachter, nachtwaker, commandant van en brandmeester brandwacht of kraandraaier bij een beroepsbrandweer, havenloods, wegwerker, straatmaker, machinist en stoker bij eenigen tak van dienst, ontsmetter en helper bij een ontsmettingsdienst, scheikundige, bacterioloog, vroedvrouw, verpleger in een ziekenhuis of in een krankzinnigengesticht, ambtenaar voor den dienst van kantoren en lijnen van een gemeentelijken telefoondienst.

Onder agenten van politie worden ook verstaan brigadiers en brigadiers-titulair.

De geneeskundigen, belast met een onderzoek naar den gezondheidstoestand van een gemeentebestuur, genieten als honorarium voor een onderzoek hoogstens vijf gulden, of is de betrokkene een specialist voor een onderdeel der geneeskunde, ten hoogste tien gulden, terwijl hun reis- en verblijfskosten worden vergoed.

De pensioenen van ten hoogste f 600 worden in maandelijksche, die van meer dan f 600 in driemaandelijksche termijnen betaald.

Centrale Gezondheidsraad.

In de week van 3 tot en met 9 December zijn, wat Overijssel betreft, de volgende gevallen van besmettelijke ziekten ter kennis gekomen van den Centralen Gezondheidsraad:

Roodvonk: Kampen 4.
Voorts uit de onmiddellijke omgeving onzer provincie:
Roodvonk: Coevorden 3, Hoogeveen 1, Laren 1.
Diphtheritis: Hengelo 4, Neede 2.

Uit de Provincie.

* **BLOKZIJK**, 11 Dec. De raad dezer gemeente vergaderde hedenavond. Afwezig de heer de Lange. Ingevolge een ingekomen verzoek van de vereen. ter bevordering in handenarbeid in Groningen en Drenthe om hooger salaris te geven aan onderwijzers met diploma voor handenarbeid, wordt besloten hierop bij eventuele vacatures te letten. Een verzoek van den gemeenteveldwachter om zijn salaris met f 100 te verhoogen wordt afgewezen. De van Gedeputeerde Staten terug ontvangen verordening inzake bijdragen voor pensioenen der gemeente-ambtenaren, wordt in dien zin gewijzigd, dat de in functie zijnde gemeente-veldwachter van betaling voor eigen pensioen wordt vrijgesteld. In de verordening, regelende het herhalingsonderwijs, wordt inzake de uren een kleine wijziging gebracht, ingevolge de geringe deelname aan dat onderwijs, wordt besloten adhaesie te betuigen aan de motie, aangenomen in de vergadering van de vereeniging Algemeen Binnenlandsch belang, inzake aandrang tot het verkrijgen van stoombemaalng. Verder om in Januari a.s. een tijdelijke leening te sluiten ter voorziening in de behoefte aan kasgeld, groot f 3000.

* **DEVENTER**, 12 Dec. In de vergadering van de Kamer van Koophandel werden klachten geopperd over den verkoop van kalkeieren en buitenlandsche eieren, die men voor versche Deventer markteieren doet doorgaan. Naar wij vernemen, zijn thans door B. en W. maatregelen genomen, om aan dit euvel een einde te maken, door voor de kalkeieren en buitenlandsche eieren een afzonderlijk deel van de markt aan te wijzen; worden deze nu op de gewone eiermarkt te koop aangeboden, dan is de verkoop strafbaar volgens bestaande verordeningen.

— Voor het departement Deventer der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen trad hier gisteravond op de heer B. Immink van Arnhem met een voordracht met lichtbeelden over „Een reisje naar de Kleine Soenda-eilanden". Als hoofdinspecteur

eener verzekering-maatschappij had spr. onzen geheelen Indischen Archipel doorkruist. Deroute, die hij gisteravond behandelde, ging van Soerabaja uit over Makassar, Soembawa en Floenes naar Timor en over Soemba, Lombok en Bali terug. Hij behandelde voornamelijk de zeden en gewoonten der bewoners, den lediggang der mannen tegenover de groote arbeidzaamheid der vrouwen, de opvallende onreinheid waarin de bevolking leeft. Voorts besprak de heer Immink den aard van de uitvoerproducten en de toename van den uitvoer op Timor en op Bali. Tenslotte gaf spr. een blik op de overweldigende pracht der Balineesche bouwkunst, op de fraaie waterwerken, paleizen en tempels op Bali en Lombok en vertelde menige bijzonderheid over de gewoonte der lijkverbranding, die op deze twee eilanden in zwang is.

* **DIEPENVEEN**, 11 Dec. Heden vergaderde de raad dezer gemeente. Voorzitter de burgermeester. Afwezig de heeren G. Albersen en H. J. Oolman.

Zonder stemming werd besloten voor de vereeniging het „Groene Kruis" alhier een lokaal in het gemeentehuis beschikbaar te stellen voor het houden van vergaderingen.

Op hun verzoek werd aan W. Overgoor en aan mevr. C. F. Huijssen van Kattendijke afschrijving van hoofdel. omslag verleend.

Naar aanleiding van een adres van J. Kruisink alhier, om twee eikenboomen voor zijn woning te vellen, werd besloten aan adressant toe te staan te noodige takken uit de bewuste boomen te doen weggakken.

Naar aanleiding van een adres van A. Crommelin inzake onderhoud van den Oerdijk werd besloten aan adressant te berichten, dat de weg zoo goed mogelijk zal worden onderhouden en dat elk jaar een stuk paardenpad zal worden aangelegd.

Met 7 tegen 2 stemmen, die van de heeren Meijer en Daggenvoerde, werd besloten aan de Geld-Overijss. Maatschappij van Landbouw over 1914 een subsidie te verlenen van f 100, een en ander in verband met de te houden landbouwcursussen.

De geloofsbriefen van het nieuwgekozen lid van den raad, den heer G. J. Klumper, werden in orde bevonden en tot zijn toelating besloten.

† **OLDENZAAL**, 11 Dec. Aan de Molensteeg alhier, is heden een bakkerij geopend en in werking gesteld, die voor deze streek nog een unicum mag heeten. Op 't voorbeeld van Zwolle en Zutphen hebben zich ook hier enkele bakkerspatroons vereenigd, om een zoogenaamde patroonsbakkerij voor gezamenlijke rekening te stichten en te exploiteeren. Dit plan is thans verwezenlijkt. Het nieuwe, zeer praktisch ingerichte gebouw is geheel naar de eischen des tijds voltrokken. De nieuwste machinerieën op 't gebied der bakkerij zijn er in werking. Ook uit een hygienisch oogpunt is de geheele inrichting van 't groote gebouw te roemen. Dag en nacht wordt er door de betrokken patroons en hun personeel bij ploegen gewerkt.

— Door het gemeentebestuur van Losser is onder nadere goedkeuring aan den straatweg Oldenzaal—Hengelo in de onmiddellijke nabijheid onzer gemeente een terrein aangekocht voor den bouw van een school met onderwijzerswoning. Naar we vernemen, heeft het Rijksschooltoezicht het terrein reeds voor dit doel goedgekeurd.

* **OLST**, 11 Dec. In de hedenmiddag gehouden vergadering van den raad dezer gemeente werden in handen van B. en W. gesteld om advies een verzoekschrift van de vereeniging van gediplomeerde oud-leden van den winter-landbouwcursus alhier om subsidie, alsmede een verzoek van de onderwijzers aan de school te Hengforden, mej. G. Anema om eervol ontslag.

De heer H. Colerus, nieuwbenoemd lid van den raad, werd na onderzoek zijner geloofsbriefen toegelaten. De verordening op de heffing eener hoofdelijken omslag werd zoodanig gewijzigd, dat het maximum te heffen belasting bedraagt f 22025. Besloten werd van G. J. Koopman te Wesepe aan te koopen een stuk grond ter grootte van pl.m. 95 M². à f 1.50 per M². ter verbreding van den weg bij de kerk te Wesepe.

* **STEENWIJKERWOLD**, 11 Dec. In de gister gehouden raadsvergadering werd onderzocht en in orde bevonden den geloofsbrief van het nieuwbenoemde raadslid, den heer L. Veenman Sr. en tot zijn toelating besloten.

Wegens vermindering van het getal leerlingen aan de openbare school te Wetering, werd besloten de betrekking van een der onderwijzers van bijstand op te heffen en werd dienovereenkomstig aan den heer A. J. van Someren eervol ontslag verleend.

Tot leden der commissie tot wering van schoolverzuim, zetel Kerkbuurt, werden herbenoemd de heeren R. C. J. Habes, H. Kuperus en H. van der Land. Afwijzend werd beschikt op het verzoek van de afdeling Harderwijk van den Ned. Militairen Bond om een jaarlijksche subsidie van f 5 uit de gemeentekas ten behoeve van het Tehuis voor Militairen aldaar. Een gelijk lot onderging het adres van de Vereeniging ter bevordering van het Onderwijs in handenarbeid in Nederland om een extra verhooring voor het bezit van 't diploma handenarbeid.

Buitengewone Nutsvergadering.

Voor de tweede buitengewone vergadering van het Nutsdepartement was aangekondigd: Populaire lezing over „Een kijkje in de Wereld der Sterren" met lichtbeelden door prof. A. A. Nijland van de Sterrewacht te Utrecht.

De voordracht werd gehouden in de schouwburgzaal, waar op het toneel de beelden zoo uitstekend uitkomen en ieder in de zaal ze goed kan aanschouwen. Er waren vele toehoorders en toeschouwers gisteren, dames en heeren.

Prof. N. gaf reeds dadelijk te kennen dat hij niet zou spreken over de bewegingen van zon of maan of aarde, maar dat hij zich ten taak had gesteld het publiek iets te doen hooren over de

sterrenbeelden en de nevelvlekken, terwijl hij dan verder in een serie lichtbeelden op beide een kijkje zou geven.

Sprekende over de constellatie der vaste sterren deed hij o. a. uitkomen dat zij noch vast van stand, noch altijd gelijk van lichtkracht zijn. Voor de aanwijzing der sterrenbeelden aan den hemel werden reeds van de vroegste tijden af hulpmiddelen aangenomen om het zoeken te vergemakkelijken. Men had zich beelden aan de hemel gevormd, b.v. Andromeda aan de rots geklonken en plaatste de sterren nu op hoofd, schouders of armen. Men sprak van de ster op den rechterschouder van Andromeda, van die op de armen, uitgestrekt om hulp te smeeken enz.

Namen van dieren werden mede gekozen, ook al in verband met het reizen en trekken der waarnemers, die zich op 't veld of in andere landen bewogen: de ster op de staart van den Steenbok, het sterrenbeeld: de Groote Beer. Later, toen de kijkers werden uitgevonden en men gelegenheid had veel scherper en veel meer te zien, veranderde dat systeem en kreeg men er de letters voor. De teekening van Andromeda met de sterren werd ons ook te aanschouwen gegeven.

Het aantal sterrenbeelden van de Grieken tot ons gekomen bedraagt 49, terwijl wij er thans 58 tellen.

Een reeks van interessante mededeelingen over het aantal sterren, waar te nemen met het bloote oog, over het verschil in licht, over den invloed van de ontzaglijke verandering, aangebracht door de fotografie, en nog veel meer werd ons medegedeeld of in herinnering gebracht, waarna een breedere rij van afbeeldingen uit den sterrenhemel, waarop de verschillende sterrenbeelden in onderling verband worden voorgesteld, op het gesprokene volgde.

Het tweede gedeelte was gewijd aan de vraag hoe al de verschijnselen samenhangen in verband waarmede de Melkweg en de Nevelvlekken meer naar voren werden gebracht, zooals zij zich voordoen aan ons lichamelijk maar ook aan ons geestelijk oog.

Men kent aan den hemel de breede, onregelmatige melkwitte lichtbaan. Voor een deel is het een dubbele baan. 't Is als een grooten cirkel; gevormd door reeksen van sterrenhoopen of sterrengroepen, oplosbare en niet oplosbare. Zij vertoonen de grilligste vormen.

Spr. maakte met groote ingenomenheid melding van de studie door Dr. Easton (hoofdredacteur van 't N. v. d. D.) aan den Melkweg gewijd. Hij denkt zich den weg als een spiraalvormige groepeerings- 't Is hem ook gelukt den melkweggordel fotografisch op te nemen.

Van de verschillende sterrenhoopen of groepen die in den Melkweg zijn waar te nemen gaf prof. N. ons schitterende beelden te aanschouwen: de Andromeda-nevel, de Orion-nevel, de Plejaden, de Spiraal-nevel, de Ring-nevel, de een nog fraaier dan de ander.

Men groote belangstelling werd de voordracht van dr. N. — hij spreekt bijzonder gemakkelijk en duidelijk en weet zijn publiek te boeien — gevolgd en blijkt zeer gewaardeerd.

Raadsvergadering te Enschede

op Donderdag 11 December 1913.

Aanwezig 19 leden. Afwezig de heeren Ter Kuit, Roelvink, Tjhof en Blijdenstein.

De Voorzitter opent de vergadering en deelt mede, dat o. a. is ingekomen een verzoekschrift van S. Rubens om restitutie van gelden, gestort wegens inbeslagneming van paardenvleesch door den gemeentelijken keuringsdienst. Dit adres wordt in handen van B. en W. gesteld om advies, evenals een verzoekschrift van den Typografischen Studiekring Enschede, om van gemeentewege beschikbaar te willen stellen een verwarmd lokaal tot het houden van een wekelijkschen cursusavond door dien Studiekring.

Hierna komt aan de orde een voorstel van B. en W. tot wijziging der verordening, regelende de bureauren voor den Burg. Stand in dien zin, dat dit bureau des Zaterdagmiddags en op Oudejaarsdag om 1 uur wordt gesloten, in verband met het onlangs genomen besluit tot invoering van den vrijen Zaterdagmiddag voor de gemeente-ambtenaren en -werklieden.

De Voorzitter stelt voor, dit voorstel, dat niet op de agenda voorkomt, terstond te behandelen, teneinde de vrije Zaterdagmiddag ook voor het personeel van den Burg. Stand reeds op Zaterdag 13 Dec. te kunnen doen ingaan.

De heer Bevers vraagt of het bezwaar oplevert de werkzaamheden ook op den werkdag voor de Kerstdagen reeds te één uur te doen eindigen.

De Voorzitter antwoordt, dat dit met het oog op de aangiften voor den Burg. Stand, welke aan een termijn zijn gebonden, wel eenigszins bezwaar ontmoet. De gewoonte is echter dat aan hen die gedurende die dagen de stad verlaten ook op den dag voor de Kerstdagen zooveel mogelijk des middags vrijaf wordt gegeven.

Het voorstel wordt daarna zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Hierna wordt hervat de behandeling van het voorstel van B. en W. tot herziening van het werkliedenreglement. Aanleiding tot uitvoerige discussie geeft artikel 10 van dat reglement, waarbij is bepaald, dat de werkmans uitsluitend in gemeentediens is en, tenzij met toestemming van B. en W., ook in zijn vrijen tijd geen loonarbeid voor anderen mag verrichten.

De heeren H. C. Sanders en Brinkhuis meenen, dat dit artikel de individuele vrijheid van den werkmans te zeer beperkt. De loonen zijn in deze gemeente nog niet zoo, dat de werklui daarmede onder alle omstandigheden kunnen rondkomen. Het kan dus voorkomen, dat zij noodgedwongen nog wel eens wat tegen betaling in hun vrijen tijd moeten doen. En dan gaat het niet aan ook voor de kleinste karweitjes, welke soms plotseling moeten worden verricht, toestemming van B. en W. te vragen. Waar men aan de ambtenaren wel toestaat allerlei nevenbetrekkingen te vervullen, daar bestaat er naar hun ineening wel reden om ook voor de werklieden in dezen wat vrijgeveger te zijn. De heer H. C. Sanders dient een amendement in, strekkende om het artikel in dien zin te wijzigen.

De wethouder Winkels meent, dat het niet wenschelijk is het artikel te wijzigen zooals het door den heer Sanders is voorgesteld. Het streven is er op gericht, geweest den arbeidstijd bij de

gemeente te verkorten, zooals ook blijkt uit de invoering van den vrijen Zaterdagmiddag. En nu zou het zeker niet goed zijn indien het den werkmans vrij stond in zijn vrijen tijd voor particulieren te werken. De voordeelen van een verkorten arbeidstijd zouden daardoor illusoir worden gemaakt. Speker was er getuige van dat ook door een lid van het hoofdbestuur eener vakvereeniging daartegen ten zwaarste werd geageerd.

Ook de heeren Schnitger en Radstake meenen, dat het niet consequent is eerst op een verkorten arbeidstijd aan te dringen en thans loonarbeid voor anderen in vrijen tijd te verdiedigen. De argumenten welke voor een verkorten arbeidsduur zijn aangevoerd gooit men daardoor overboord.

De Voorzitter wijst op het geschrevene in het advies der Bouw- en Bedrijvencommissie, waar wijziging in den zin van den heer Sanders wordt ontraden, omdat dit aanleiding zou kunnen geven tot zeer verkeerde toestanden. De gemeentewerklieden toch zouden hun arbeid in vrijen tijd goedkoop kunnen verrichten dan particulieren en dezen dus op die manier een oneerlijke concurrentie aandoen, ook zou het zeker niet in het belang van den werkmans en van de gemeente zijn, als het dezen vrijstond zijn vrijen tijd inplaats van voor ontspanning opnieuw voor inspanning te gebruiken. Spreker erkent, dat het moeilijkheid kon geven voor het een of ander werkje vooraf toestemming van B. en W. te vragen en stelt daarom voor het artikel in dien zin te wijzigen, dat deze toestemming in sommige gevallen door het hoofd van den tak van dienst namens B. en W. kan worden verleend.

De heer H. C. Sanders meent dat niet bij doch waarschijnlijk de meerderheid van den raad zich aan een inconsequentie schuldig maakt. Aan de ambtenaren staat men in ruime mate toe bijbaantjes te vervullen en toen laatst in een adres van verzekeringagenten verzoocht werd daaraan althans in één opzicht paal en perk te stellen, werd dit adres eenvoudig voor kennisgeving aangenomen. Spreker begrijpt dan ook niet waarom men het maken van eenige bijverdiende door een werkmans zoozeer wil bemoeilijken.

Nadat nog de heer Voogsgaard heeft betoogd, dat het den heer Sanders er niet om te doen is den werktijd voor de werklieden geregeld te verlengen, doch alleen om hen voor kleine werklies enige meerdere vrijheid te geven, brengt de Voorzitter het amendement in stemming. Het wordt verworpen met 11 tegen 7 stemmen. Voor stemden behalve de voorsteller de heeren Voogsgaard, Bevers, Elshof, Dalenoord, Hogenkamp en Brinkhuis. Het voorstel van den Voorzitter wordt daarop aangenomen. Alleen de heer Brinkhuis verklaarde zich daartegen.

Bij artikel 25 dringt de heer Bevers er op aan voor de werklieden in afwisselenden dag-, nacht- en Zondagsdienst meer vrije Zondagen in te voeren. Spreker verwijst daarvoor naar een onlangs ingevoerde regeling te Rotterdam.

De heer Dalenoord wil den tijd, welken de werklieden noodig hebben om aan hun kiezersplicht te voldoen, geheel onder den werktijd doen vallen. Thans komt in het reglement nog de bepaling voor, dat daarvan ook één uur in den schafttijd mag vallen.

De wethouder Winkels zal met deze wenschen rekening houden.

De voorgestelde toevoeging aan art. 41, volgens welke de werklieden bij aangenomen werk hoogstens 14 uur per etmaal zullen mogen werken, wordt bestreden door den heer Bevers. Spreker acht 12 uur, met bevoegdheid van het hoofd van den tak van dienst om dit aantal nog met één te vermeerderen, meer dan genoeg.

De heer B. Sanders wil het getal van 13 handhaven, omdat het er anders voor de werklieden, die in 12 uur toch hetzelfde zullen willen doen, nog meer op aankomt, terwijl ook de heer Radstake niet voor de verlaging is, omdat hierbij de persoonlijke vrijheid in het geding komt. Het voorstel van den heer Bevers wordt aangenomen met 15 tegen 3 stemmen. Tegen stemden de heeren B. Sanders, Radstake en Van Dam.

In artikel 42, bepalende dat het vragen en aannemen van foioen den werklieden verboden is, wil de heer H. C. Sanders de woorden „en aannemen" schrappen.

De Voorzitter acht dit, nu het artikel eenmaal bestaat, niet zonder gevaar, omdat men er allicht een officieele goedkeuring van het fooiensstelsel in zou kunnen zien.

Het voorstel van den heer H. C. Sanders wordt echter aangenomen met 12 tegen 7 stemmen. De heeren Van der Horst, Radstake, Menko, Wagener, Winkels, Van Dam en Elhorst stemden tegen.

Bij art. 60, handelende over de straffen, hebben B. en W. voorgesteld om van waarschuwingen beroep op het scheidsgerecht te doen vervallen, terwijl zij bij art. 62 als een ernstig vergrijp willen zien beschouwd het plegen van een klein vergrijp na in hetzelfde kalenderjaar tweemaal (vroeger driemaal) een bij beroep gehandhaafde waarschuwing te hebben ontvangen.

De heer Bevers meent zich tegen deze wijziging te moeten verzetten. Als het plegen van een klein vergrijp, na tweemaal een waarschuwing te hebben ontvangen, den werkmans reeds als een ernstig vergrijp wordt aangerekend, mag van waarschuwingen beroep op het scheidsgerecht niet worden uitgesloten. Dit klemt te meer, daar van waarschuwingen in het dienstboekje aantekening moet worden gehouden.

De heer Lasonder wil dit beroep ook handhaven, opdat het scheidsgerecht, indien dit later uitspraak moet doen over een strafvoorstel, dat verband houdt met vroegere waarschuwingen, vollediger kan oordeelen.

De Voorzitter zegt, dat de wijziging is voorgesteld ter voorkoming van administratieve rompslomp. Den werklieden is echter het recht gegeven als zij een waarschuwing ontvangen, kunne lezing van het geval op de waarschuwing te vermelden, zoodat het scheidsgerecht daarmee dus toch rekening kan houden.

De heer Bevers handhaaft zijn voorstel, dat hierna in stemming gebracht, wordt aangenomen met 11 tegen 6 stemmen. Tegen stemden de heeren B. Sanders, Radstake, Kromhout van der Meer, Menko, Winkels en Elhorst.

Bij art. 74, lid 2, hetwelk bepaalt dat het scheidsgerecht als goede mannen naar billijkheid moet oordeelen, wil de heer Schnitger voegen „en recht". Zonder hoofdelijke stemming wordt daartoe besloten.

De overige artikelen geven geen aanleiding tot op of aanmerkingen, uitgezonderd sommige kleine redactie- en wijzigingen. Besloten wordt na afhandeling van het reglement, de vaststelling in

een volgende vergadering te doen geschieden, gelijk met die van enkele onafgedane artikelen.

Ingezonden Mededeelingen

tegen den dubbelen advertentieprijs.

Schraal bloed

geeft aanleiding tot bloedarmoede, klierziekte, klierontsteking, vatbaarheid voor borst-aandoeningen en andere ernstige ongesteldheden. SCOTT'S Emulsion verrijkt het bloed, voedt de zenuwen, versterkt de beenderen en geeft gezondheid en kracht.

SCOTT'S Emulsion

(van Levertraan)

Om bevredigende resultaten te krijgen, let er op dat de "Visscher" op de verpakking staat. Namaaksel hebben nooit zulke goede uitwerking.

Ingezonden.

Mijnheer de Redacteur!

Beleefd verzoeken wij eenige ruimte in uw veel gelezen blad, waarvoor bij voorbaat onzen dank.

Wij hebben gisterenavond uit uw courant vernomen, dat er maatregelen zullen worden genomen tegen het als versche eieren verkopen van kalk of buitenlandsche eieren.

Gaarne zouden de hier ter plaatse komende eierenopkopers zien, dat de eierenmarkt verplaatst wordt, omreden het voor ervaren vakmensen zelfs onmogelijk is, kalk of buitenlandsche van versche eieren te onderscheiden, daar de nu staande markt veel te donker is.

Ook zal deze markt van 't voorjaar veel te klein blijken te zijn, daar de aanvoerders nu met een aanvoer van ongev. 20000 reeds geen plaats kunnen krijgen. Waar moet het straks heen met een aanvoer van 100000 stuks?

Naar onze bescheiden meening was de Voorstraat de geschikte plaats, wanneer gerij van paard en wagens verboden wordt, totdat Zwolle zou kunnen bogen op een flinke zelfstandige eierenmarkt.

EENIGE EIERENOPKOPERS.

RECHTSZAKEN.

Op de voordracht voor een benoeming tot deurwaarder bij het Katongerecht te Steenwijk zijn geplaatst de heren T. Verstand, deurwaarder te Groningen, B. v. d. Pol, rijksklerk ten kantore der registratie te Steenwijk en R. Groeneboer Jr., procureursklerk te Assen.

Te Groningen stond gisteren voor de rechtbank terecht de tweede secretaris van het circus Cesar Sidoli. De houder van dit paardenspel had bij den ontvanger van de gemeente Zwolle een bedrag van f 400 gestort. Door den ontvanger, den heer W. J. Bieren de Haan was naar den heer Sidoli, die met zijn paardenspel te Groningen verbleef, een assignatie-bewijs van f 368.93 toegezonden. De brief werd ter hand gesteld aan den tweeden secretaris W. van Hamburg. Deze verkeerde in financiële moeilijkheid. Het assignatie-bewijs werd aangeboden aan het Agentschap der Ned. Bank. Het geld werd echter niet uitbetaald. Het O. M. vorderde voor beklagde wegens verduistering 4 maanden gev. straf met aftrek van de preventieve hechtenis.

Rechtbank te Heerenveen.

Voor de rechtbank te Heerenveen stonden heden terecht de stroopers F. W. te Dwingelo, H. E. te Beilervaat en F. S. te Dwingelo, die 9 Nov. j.l. door de veldwachters Damhuis en Jansen betrappt werden in het jachtveld onder Appelscha. Bij de nadering der politie gingen ze op de vlucht, doch werden ingehaald. Zij weigerden hunne namen op te geven, waarop Damhuis het geweer van F. W. vastgreep om dit in beslag te nemen. W. verzette zich hevig, waarom Jansen zijn collega te hulp kwam. Toen werden de geweren op de veldwachters gericht, onder de uitroep: „het geweer los of we schieten!“ Om erger dingen te voorkomen zagen de veldwachters van verdere inbeslagname af. Den volgenden dag werden de stroopers gearresteerd en zitten nog preventief gevangen. Beklaagden beweerden geen doel te hebben gehad op de veldwachters te schieten; het was alleen om het geweer te doen.

Het O. M. requireerde tegen F. W. 4 maanden, tegen de twee anderen 6 maanden gevangenisstraf.

11 Dec. O. m. werden de volgende vonnissen gewezen: Y. N. te Harlingen, oplichting gepleegd te Heerenveen 4 maanden gev. straf. — J. C. te Peperga, vrijgesproken van mishandeling van dieren.

Centrale Raad van Beroep.

In de heden (Vrijdag) te Utrecht gehouden openbare terechtzitting van den Centralen Raad van Beroep had o. m. de uitspraak plaats in de navolgende zaak:

Hooger beroep van de Rijksverzekeringsbank tegen de uitspraak van den Raad van Beroep te Almelo, houdende vernietiging der beslissing van de Bank, dat A. H. te Fleringen, gem. Tubbergen, door wien aangifte werd gedaan dat hij met ingang van 6 Januari 1912 heeft gestaakt het melkrijdersbedrijf, niet heeft opgehouden voornoemd verzekeringsplichtig bedrijf uit te oefenen; de Raad verstond, dat H. van 8 Januari 1913 af heeft opgehouden meergemeld bedrijf uit te oefenen. De Centrale Raad bevestigde de uitspraak, met deze wijziging evenwel, dat H. op 6 Januari 1912 heeft opgehouden het melkrijdersbedrijf uit te oefenen.

Financiële mededeelingen.

De ontvangsten van den Noordooster-Loocalspoorweg hebben in Aug. 1913 bedragen f 69,834.92, zijnde f 11,63½ per dagkilometer, tegen resp. f 69,685.74 en f 11,61 in Aug. 1912.

Pro 1 Jan.—31 Aug. 1913 bedroegen de ontvangsten f 565,796.09½, zijnde f 12.02½ per dagkilometer tegen resp. f 532,577.09 en f 11.27½ pro 1 Jan.—31 Aug. 1912.

Het aantal in exploitatie zijnde kilometers is sedert 1 Aug. 1910 193,598.

De ontvangsten van den Overijsselschen Locaalspoorweg Deventer-Ommen over de maand Aug. 1913 hebben bedragen:

Reizigers f 2420.19, bagage en honden f 191.63½, levende dieren, rijtuigen, enz. f 290.41, goederen f 4216.08½,

buitengewone ontvangsten f 208.75, diversen f 0.—, totaal f 7322.12, dat is f 6.30 per dag en per K.M., tegen f 5.92 per dag en per K.M. in 1912.

De ontvangsten van 1 Jan. 1913 t/m Aug. 1913 hebben bedragen f 60192.29½, tegen f 54447.64 over het tijdvak 1 Jan. 1912 t/m Aug. 1912.

Langte in exploitatie 37,508 K.M.

Aanbestedingen.

* HOOGVEEEN, 11 Dec. De uitslag van de aanbesteding van de erven W. R. ter Stege is: Hoogste inschrijver Kl. Krombrink te Meppel voor f 9620, laagste G. W. ter Stege en Zoon te Hoogeveen f 6948. Het werk is aan de laagste inschrijvers gegund.

Kerknieuws.

Gerief. kerk. Beroepen te Rotterdam (vac.-wijken H. H. Veder) K. Dijk, pred. te Rijswijk (Z.-H.).

— Tot lid van het Algemeen college van toezicht op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen der Ned. Herv. kerk in Nederland is benoemd de heer K. de Vidal de St. Germain en tot secundus de heer mr. W. H. baron de Vos van Steenwijk.

Fredikbeurten te Zwolle.

Zondag 14 Dec. 1913.

Grote Kerk. Voorm. te 10 ure Ds. De Haan. — 's Avonds te 6½ ure Ds. Scholte.

Bethlehemse Kerk. Voorm. te 10 ure Ds. De Jonge. — 's Avonds te 6 ure Ds. Visser.

Epilse Wallonne. Pas de Service.

Lutherse Kerk. Voorm. te 10 ure Ds. Alers.

Doopsgezinde Kerk. Voorm. te 10 ure Ds. Van Gilse.

Gerformeerde Kerk (Plantagekerk). Voormiddags te 10 ure Ds. Wielenga. — 's Avonds te 5 ure Ds. Gispens. — Woensdagavond te 7 ure Ds. Vester.

Gasterkerk. Voorm. te 10 ure Ds. Gispens. — 's Avonds te 5 ure Ds. Wielenga. Doop. Collecte voor de Weezen.

Chr. Gerief. Kerk. Voorm. te 9½ ure Godsdienst. — 's Avonds te 5 ure Godsdienst.

Protestantenbond. Jongeliedenkerk. Zondag 14 Dec. voormidd. 10 uur, in het gebouw van den Protestantenvond (Thorbeckegracht), Ds. De Regt van Alkmaar.

Lokaal A-plein. Dinsdagavond ten 7½ ure Ds. Visser, Bijbel-lesing.

Gebouw De Dageraad. Donderdagavond geen Bijbellesing.

Lokaal Puffel (Hoogstraat). Zondagavond ten 8 ure de heer Volk.

Lokaal De Ster. Zondagavond ten 8 ure de heer Brusse.

Lokaal Eben-Haizer te Vensteholte. Zondagavond ten 6 ure Ds. Tiggeleer van Welsum.

Lokaal Rehoboth te Wijthmen. Zondagavond te 6½ ure Ds. A. de Haan van Zwolle.

Burgerlijke Stand van Zwolle.

ONDERTROUWD: 12 Dec. H. Fortuin en J. J. Tuijten, Schellerpad. — H. J. Polder en W. Zielesman, Eendrachtstraat. — E. ten Kaate en J. E. Overink, Achterom.

GEBOREN: 11 Dec. Anton Adriaan, z. van H. Gerrits en A. H. van der Vin, Groeneweg.

OVERLEDEN: 11 Dec. M. Meekhof, 26 j., d., Ruinerwold. — J. H. Heijman, 60 j., m. van T. Rippen, Deventerwarsstraat. — G. Brand, 71 j., m. van G. Joostema, Zwollerkerksp. — J. Jansen, 76 j., wed. van W. Pol, Friesche Wal.

Marktbericht.

Vereeniging „De Tuinbouw“ te Zwolle.

Veiling van 12 December.

Heden aangevoerd 4100 bos andijvie, 109 manden no. 6 spruitkool, 1150 stuks kappertjeskool, 54 manden no. 1 boerenkool, 34 manden no. 3 bieten en 3790 stuks prei.

De prijzen waren als volgt:
Kropsla, 1e kwal., f 1.00 à f 1.75, Bloemkool, 1e kwal., f 7.50, 2e kwal., f 3.75, kappertjeskool f 0.25 à f 1.75, andijvie f 0.50 à f 1.30, knolselderij f 1.00 à f 2.00 prei f 0.55 à f 0.85 en wortels f 2.05 à f 2.15, alles per 100 stuks.

Boerenkool per mand no. 1 f 0.16 à f 0.26, spinazie f 0.40 à f 0.60 en bieten f 0.95 à f 1.20 per mand no. 3, knollen f 0.19 à f 0.22, selderij f 0.08 à f 0.18 en schorseneren f 0.40 à f 0.60, alles per mand no. 5, jook f 0.35 à f 0.43, peterselie f 0.11 en spruitkool f 0.38 à f 0.42, alles per mand no. 6.

Waterberichten.

Katerveer, 12 Dec. (8 u. vm.) 1.12 M. boven N. A. P. Val 26 cM.

Keersluis te Zwolle, 12 Dec. (8 u. voorm.) 0.39 M. boven N. A. P. Val 48 cM.

Kampen, 12 Dec. (8 u. vm.) 0.47 M. boven N. A. P. Val 41 cM.

Koulen, 12 Dec. (8 u. vm.) Officieel. 3.05 M. boven Nul. Was 4 cM.

Volgens Reuler's Agensiechap was de stand van het water te 12 uur 3.05 M. boven Nul.

Mannheim, 10 Dec. (12 u. n.m.) 4.10 M. Was 17 cM Mainz, 11 Dec. (12 u. n.m.) 1.44 M. Was 3 cM Coblenz, 11 Dec. (12 u. n.m.) 2.98 M. Was 6 cM

TELEGRAFISCH WEERBERICHT

naar waarnemingen in den morgen van 12 Dec. medegedeeld door het Kon. Ned. Meteor. Instituut in De Bilt. Hoogste barometerstand 771.4 te Horta, laagste 738.8 te Thorshavn en Seydisjord.

Verwachting (tot en met den avond van 13 Dec.): Krachtige tot matige zuidwestelijke tot westelijke wind, betrokken tot zwaarbewolkte lucht, aanvankelijk nog regenbuien, dezelfde temperatuur.

ADVERTENTIEN

Vervolg.

BUITENSOCIETEIT - ZWOLLE.

N.V. Tooneelvereniging

Directie: HERMAN HEIJERMANS.

Zondag 14 December, 8 uur

Liefdesduel

(BATAILLE DE DAMES)

Blijspel in 3 bedrijven van SCRIBE en LEGOUVÉ
Regie: HERMAN HEIJERMANS.

Oordeel der Pers:

De Telegraaf: „Het stuk, dat vol licht en leven is, had groot succes. Het geheel is van aanstekelijke vrolijkheid.“

Het Handelsblad: „De voorstelling kwam overeen met de gezellige uitvoering eener oude muziek.“

Het Nieuws van den Dag: „De vertooning streelt om den fijnen geest, den steeds voornamen toon. Een mooie voorstelling...“

Prijzen der plaatsen: 1e rang f 1.25 (leden f 1), 2e rang f 0.75, 3e rang f 0.50.

Plaatsbespreking aan de societeit op den dag der voorstelling van 10—12 uur bij loting.

Lokaal „Concordia“, Ossenmarkt.

Gelegenheid voor Vergaderingen, Brulloften etc. Met geheel nieuw Tooneel.

Beleefd aanbevelend, CHR. JALINK.

Inlichtingen en besprekingen bij den Heer SLEEUW, Friesch Koffiehuis, Voorstraat 12.

Ondergeteekende, D. WOUDA, vroeger meester-knecht bij A. J. M. v. Sonsbeeck, maakt bij deze het geachte Publiek bekend, dat hij zich heeft

gevestigd als Boomkweker

en beveelt zich beleefd aan voor de levering van alle soorten Vruchtboomen, Laanboomen, Sierheesters, Rozen enz. Aanleg en onderhoud van tuinen en boomgaarden. Adres kwekerij „TERRA NUOVA“, Stationsweg Heino.

Beleefd aanbevelend, D. WOUDA.

Prijscourant gratis verkrijgbaar.

Vanaf 15 December tot zolang de voorraad strekt wordt aan elken vasten klant GRATIS uitgereikt een prachtige

Scheurkalender

met groot dagblok en zeer mooi schild, voor het jaar 1914. Niet-kanten kunnen er een bekomen wanneer zij ter kennismaking met mijn artikelen voor een bedrag van f 0.50 (uitgezonderd suiker) besteden. Spoedt U, de voorraad is beperkt.

J. J. POORTIER

Diezerpoortenplas 5 - Deventerstr. 21.

De kenners zeggen: de heerlijkst

smakende en beste

SOEPEN

zijn die van

Knorr

4 borden voor 10 ct.

OVERTUIGT U DOOR PROBEEREN

Vraagt KNORR BOUILLONBLOKJES

Generaal Depôt Rotterdam,

JOH. P. BERNTSEN, Maaskade O. Z.

Arbeidsregisters,

ingenaaid of in pletbord gebonden en van 25 personen af van alphabetischen klapper voorzien.

	Met omslag	
	papier	pletbord
10 personen	f 0.25	f 0.50
25 „	„ 0.50	„ 1.—
50 „	„ 0.90	„ 1.40
75 „	„ 1.30	„ 1.75
100 „	„ 1.65	„ 2.—

Elke 25 personen meer 25 cent.

Mededeeling van Overwerk

van mannelijke personen van 17 jaar of ouder, door werkgevers in te zenden na elk kwartaal waarin overwerk heeft plaats gehad.

Half vel 2 pag. 10 ex. f 0.25, 100 ex. f 2.—

Heel vel 4 pag. 10 ex. f 0.35, 100 ex. f 3.—

Door tusschenkomst van elken Boekhandelaar te bestellen of rechtstreeks van de Uitgevers

DE ERVEN J. J. TIJL - ZWOLLE

DELFT.

Zij, die wenschen te adverteeren te DELFT en in het Westland,

worden opmerkzaam gemaakt op de

Delftsche Courant,

Uitgever W. GAADE, Firma Gebrs. KLEIN VAN WILLIGEN,

door welk dagblad daar de meest afdoende publiciteit wordt geboden.

Bioscoop-Theater „De Kroon“

ZWOLLE.

Vanaf Zaterdag 13 tot en met 19 Dec.

GEHEEL NIEUW KUNSTPROGRAMMA

HET EILAND WIGHT.

Natuuroppname. — Zeldzaam mooi.

LOTJE WORDT GENEZEN.

— Komische klucht. —

Als Hoofdnummer:

::: De Roman van een Bioscoopartiste.

Boeiende Kunstfilm in 3 afd., gespeeld door de voornaamste Italiaansche artisten. ::: (Firma Ambrosio, Turijn).

De Up-To-Date Stadsreiziger.

Hoogst komisch.

De Portemonnaie van Carroche.

Dol komisch.

DE TIJD STAAT NIET STIL.

Groot lachsucces.

Bioscopisch Wereldjournal:

□ o.a. de Vliegemonstraties van □

Chanteloup, gehouden te Amsterdam.

Deze week een bijzonder mooi

afwisselend Programma. =

Zaterdagmiddag geen Middagvoorstelling.

Heden Vrijdagavond beslist

laatste voorstelling —

Het Kind van Parijs. Aanvang precies 8 uur.

DE DIRECTIE.

Gemeente-Reiniging

TE ZWOLLE.

Gegadigden voor de leverantie van **tijne drooge turfmoel voor 1914, ongeveer 750000 à 800000 K.G.**, zoo ook van de benodigde **zwarte voerhaver van 48 K.G.** over Jan., Februari, Maart en April a.s., **circa 300 H.L.**, gelieve monsters resp. van ca. 5 en 1 K.G. met duidelijk geschreven prijsopgaven in te zenden voor of uiterlijk op Maandag 15 December, des voormiddags te 11½ ure, ten kantore voormeld, waar de voorwaarden ter lezing liggen en nadere inlichtingen worden verstrekt door den

Directeur.

Advocaat en Boerenjongens

PRIMA KWALITEIT.

Aanbevelend,

Wed. H. J. ROSEBOOM

Telefoon 179. — Koestraat.

Mooie Doffe Kastanjes 14 ct.

Mooie Glimmers „ 8 ct.

Mooie Gepelde „ 12 ct.

Zaterdagavond beginnen wij met het uitwegen van de zoo gunstig bekende kwaliteit

Busgroenten

N.V. v.h. H. J. BAARSLAG

Speciaal Adres

voor

Fijne Vleeschwaren

Voor de Boterham keuze uit 30

diverse soorten fijne vleeschwaren.

H. TH. G. BAARTMAN, Oude Vischmarkt 16
Telef. 449

UITVERKOOPT

Om plaats te maken voor de Verbouwing worden vanaf heden 12 December alle

Wintergoederen extra goedkoop opgeruimd.

J. HEINS & Zn.

Heeren- en Kinderkleedingmagazijn - Voorstraat 20, Zwolle

C. JAMIN'S Kerstkransen

DIEZERSTRAAT E 67 ZWOLLE.

met natuurboter gebakken 50 cts. per pond. Fondant Kerstkransjes 8 cts. per ons. Chocolade Kerstkransjes, gevuld met crème, 10 cts. per ons. Kerstboom artikelen in zilverpapier en lintjes verpakt 18 cts. per ons. Onze alom bekende Bitterkoekjes, Weespermoppen, Wellingtons, Theebanket, Patiences 10 cts. per ons. Drinkt C. JAMIN's Cacao, 't is een waar genot. Een pondsbus C. JAMIN's prima zuivere Cacao kost slechts 60 cts.

A. & Iz. MARCUS - Zwolle

Hofleveranciers van H. M. de Koningin.

Leveranciers aan het Koninklijk Paleis.

Bekroond met GOUDEN MEDAILLE, Den Haag 1911.

Zeer fijne kwaliteit GESMOLTEN VET

in Cartons, netto 1/2 Kilo à 50 ct.

Sierlijke, hygiënische verpakking.

Zuiverste bereiding.

In dozen van 20 cartons franco à f 10.15.

Eet Brinkman's Honigkoek

Depôt

der UITSLUITEND ECHE

Prof. Dr. G. JAEGER'S

Normaal Wollen Heeren

Onderkleeding.

Sassenstr. W. A. VAN HOUTE.

Zuid-Hollandsche Hypotheekbank

te ROTTERDAM - Oppericht in 1883.

Geplaatst Kapitaal f 2,500,000. Reserve f 250,000 Pandbrieven in omloop op 30 Juni 1913 f 21,242,500

Geeft uit 4 1/2 % Pandbrieven à 100 %.

De Directie,

Mr. S. H. MUNTZ. Mr. W. E. CALKOEN

A.J.P.

eiken middag een ander dessert.

Koep afwisselend volgende soorten pudding:

Cacao pudding Non Paroi	per bus 20 cts.
Favoriete pudding	per pakje 20 cts.
Aristocraat pudding	20 cts.
American Vruchtenpudding	20 cts.
Amandeltjes pudding	15 cts.
Moscovische pudding	12 1/2 cts.
Yapudding	10 cts.
Eierpudding	10 cts.
Excellente pudding	10 cts.
Dorado pudding, by groot liter pak	40 cts.
Vanillesaus	per pakje 5 cts.
Vanillesuiker in blikken doosjes	5 cts.

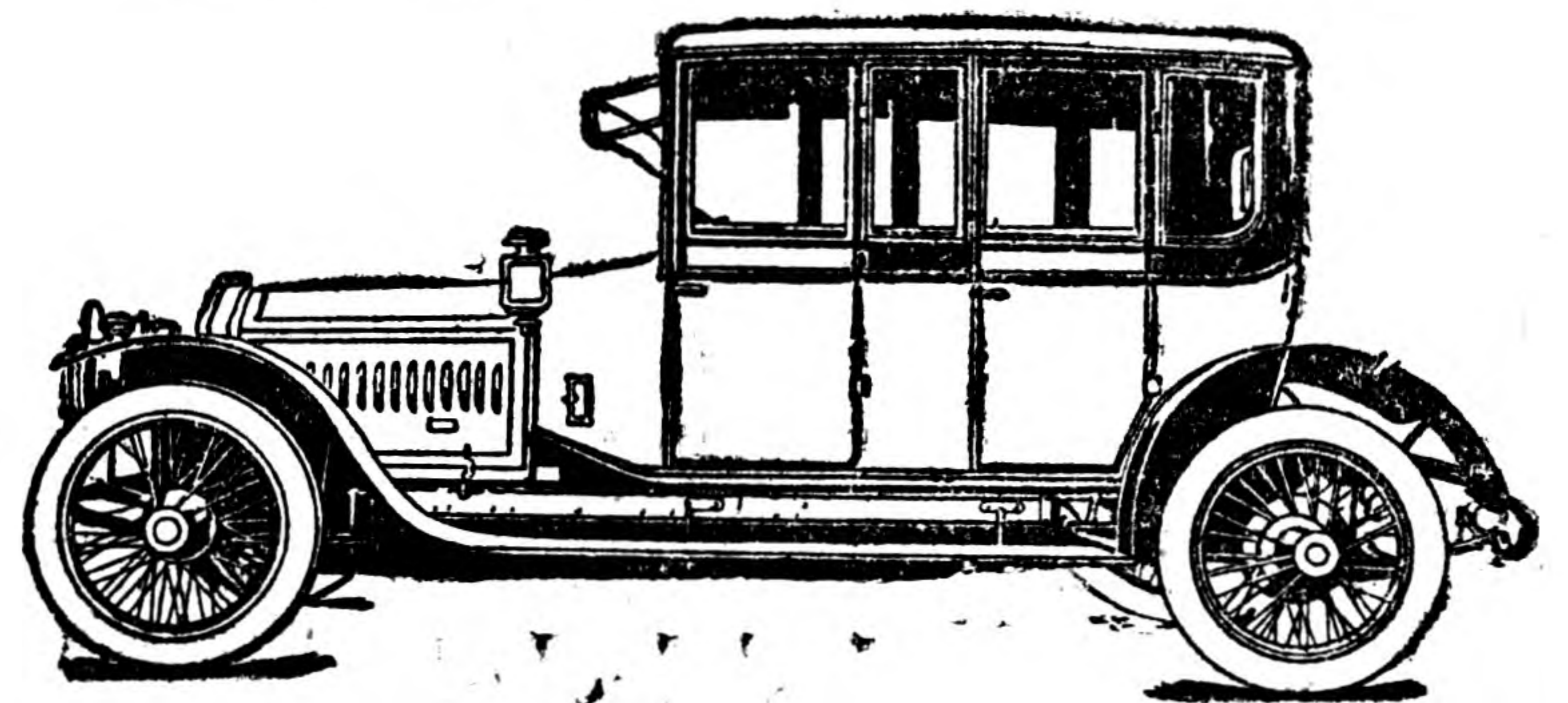
A. J. P.'s TRIUMF-PUDDING . . . . . per pakje 5 cts.

A. J. P.'s KERSTPUDDING, met nieuwe rozijntjes en amandelen, " " 10 "

Inzenders van 50 namen onzer verschillende soorten Pudding, geknipt uit de bovenzijde der pakjes, ontvangen gratis en franco een aardige verrassing. Met duidelijke naam en adres te zenden aan A. J. POLAK, Puddingfabriek, GRONINGEN.

N.B. Voor 5 cts. Puddingen zijn 100 uitgeknipte namen noodig.

DE DION BOUTON

L. A. MOLL - - - NIJMEGEN

BLOOKER'S DAALDERS CACAO,

de cacao van het heden en van de toekomst.

Naar Zuid- en Oost-Afrika per Union-Castle Lijn.

Koninkl. Wekelijksche Maildienst via de Kaap. Maandelijksche dienst via het Suez-Kanaal.

Nadere inlichtingen bij den agent: W. I. H. DAMMAN, Zwolle.

PROVINCIALE OVERIJSSELSCHEN EN ZWOLSCHE COURANT

Openbare vergadering van den Raad der gemeente Zwolle op MAANDAG 15 December 1913, des namiddags 1½ uur.

- Te behandelen zaken:
1. Notulen.
  2. Ingekomen stukken.
  3. Benoeming van een lid van het bestuur der Armeninrichting, bij vrije keuze, wegens periodieke aftreding van den heer W. A. van Heuven.
  4. Benoeming van een gemeente-arts, wegens periodieke aftreding van den heer dr. J. W. Tjeenk Willink.
  5. Benoeming van een bestuurslid der vereeniging „Practische Ambachtsschool”, wegens periodieke aftreding van den heer W. de Jong.
  6. Rapport der 1e Commissie over de begroting der Vilsterhuizen voor 1914.
  7. Idem over de begroting van het fonds der geneesmiddelen.
  8. Idem over de begroting van de Industrie- en Huishoudschool voor meisjes.
  9. Idem over de begroting der Stedelijke Muziekschool.
  10. Idem over de begroting der Armeninrichting.
  11. Idem betreffend een verzoek van het hoofdbestuur van het Nationaal Reizend Museum voor Ouders en Opvoeders om subsidie.
  12. Idem betreffend een verzoek van het bestuur der Zwolsche Badinrichting om subsidie over 1913.
  13. Voorstel van B. en W. tot het aanleggen van een plantsoen in de Molenstraat.
  14. Idem om in bepaalde gevallen de kosten van bestrating van voorgronden voor rekening der gemeente te nemen.
  15. Rapport van B. en W. inzake het onthouden van hulp door den gemeentelijken armverzorger aan een op straat gezet huisgezin.
  16. Rapport van B. en W. inzake een adres van J. L. Vleming, betreffend zijn salariering als leeraar in het machineschrijven aan de gemeentelijke Handeschool.
  17. Voorstel van B. en W. tot wijziging van de verordening regelen de salarissen der leeraren aan de Handelsdagschool en den Handelsavond-cursus.
  18. Benoeming van een gemachtigde van den Raad ter vergadering van aandeelhouders der N. V. „Ijsselcentrale”, wegens periodieke aftreding van den heer dr. H. Franssen.
  19. Benoeming van drie leden der Commissie van Toezicht op de Bank van Leening, ter voorziening in de vacatures, ontstaan door de periodieke aftreding van de heeren mr. M. Polak en W. L. v. d. Vegte, en het vertrek van den heer H. Gosschalk.
  20. Benoeming van drie leden der Commissie van Toezicht op het lager onderwijs, wegens periodieke aftreding van de heeren W. L. v. d. Vegte, J. Veldkamp en H. W. J. Royaards van den Ham.
  21. Benoeming van een bestuurslid der Armeninrichting gecommiteerd uit de diaconie der Herst. Ev. Luth. gemeente, wegens periodieke aftreding van den heer F. A. Hilgen.

De Burgemeester,
I. A. VAN ROLJEN.

Electriciteit.

De vergadering gisteravond door het Dep. Zwolle der Mij. van Nijverheid, op de bovenzaal der Harmonie belegd, was overweldigend druk bezocht. Met het oog op de te nemen elektrische proeven was de kachel extra opgestookt, zodat men zich een voorstelling kan vormen van de temperatuur die in de zaal heerschte.

De voorzitter, de heer Jasper Warner

heette de aanwezigen welkom en zette het doel van dezen avond uiteen, mededeelende, dat in verband met de komende Ijsselcentrale alhier een cursus zal worden gehouden, alwaar de heer Zaalberg praktisch onderwijs zal geven in de toepassingen der electriciteit en de heer J. Polak het theoretisch gedeelte zal leiden. Bij een normale deelneming zullen de kosten f 5 bedragen.

De heer Polak begon zijn populaire les met op te merken, dat de bedoeling van zijn voordracht is, eenig idee te geven van de verschijnselen der electriciteit en haar toepassingen. De electriciteit wordt verdeeld in statische electriciteit en die van den elektrischen stroom. Over de eerste zal spr. het dezen avond hebben en ter verduidelijking eenige proeven nemen.

De electriciteit is een verschijnsel, dat al zeer oud is, de Grieken kenden het reeds bij het barnsteen, dat, gewreven, stukjes papier aantrok. Van de 17e eeuw dateert de meer wetenschappelijke behandeling, terwijl de 19e eeuw zich speciaal op de toepassing heeft toegelegd.

Allereerst deed spr. eenige proeven door een met zijde gewreven glazen staaf en een met kattevel gewreven ebonystaaf papiersnippen te doen aantrekken. Aan de hand hiervan verklaarde hij de elektrische lading en de tegenstelling van wel- en niet-geleidende stoffen. Alleen de laatste kan men direct elektriseeren. Om een electrisch geladen lichaam zijn lading te doen behouden moet het geïsoleerd worden opgesteld.

Vervolgens verklaarde spr. het verschil tusschen positieve en negatieve lading, waarna eenige verschijnselen werden getoond aangaande de wijze waarop de lading zich verdeelt. Zoo demonstreerde hij het ophoopen der lading aan de punten van geladen voorwerpen. Hierna werd het verschijnsel der inductie verduidelijkt door middel van een electroscop. Op dit elektriseeren door inductie berusten verschillende toestellen om electriciteit op te wekken of te versterken. In enkele trekken verklaarde spr. de elektriseermachine en de Leidsche flesch, welke dient om de lading nog te versterken. Terloops wees spr. er op, dat de overspringende vonken feitelijk enkel trillingen zijn, waarop bij sterker bron de draaddooze telegrafie berust. Met een uitneembare Leidsche flesch en een batterij van eenige Leidsche flesschen deed spr. eenige nadere bijzonderheden omtrent elektrische ladingen uitkomen, aan de hand van proeven, die door de vochtigheid der atmosfeer soms niet geheel, maar in 't algemeen toch zeer voldoende slaagden.

Vervolgens besprak de heer Polak de ontleding die men aantreft in de atmosfeer en waarop het verschijnsel van der bliksem berust.

Als laatste experiment toonde hij het eerste begin van elektrische stroom, door de polen der elektriseermachine door een geleider met elkaar in verbinding te stellen.

Na de behandeling van deze electro-statische verschijnselen door enkele proeven, kwam spr. tot een eenvoudige theoretische verklaring hiervan. Wat electriciteit feitelijk is, weet men niet; wel heeft men er zich een voorstelling van gevormd. Spr. ontwikkelde in verband hiermede de verklaring door Maxwell gegeven, waarbij een spanningstoestand van de aether wordt verondersteld. Deze theorie is tot voor korten tijd algemeen door de praktijk bevestigd. Door onzen landgenoot Lorentz is Maxwell's theorie scherper omlijnd, door de electronen, welke bepaalde toestanden in de aether zijn, aan te nemen.

In zijn volgende voordracht zal de heer Po-

lak verschillende toepassingen der electriciteit verklaren, waartoe deze avond slechts een noodige inleiding vormde. Spreker hoopte hierdoor menigeen met de geheime kracht der electriciteit beter vertrouwd te maken en tevens de lust op te wekken tot deelneming aan den te houden cursus.

De heer Warner bracht den spreker dank voor zijn leerzame en interessante voordracht en deelde nog eenige bijzonderheden mede omtrent den te houden cursus.

Daar men de overjassen enz. — om de vochtigheid in de zaal zoo gering mogelijk te doen zijn — in de kleine bestuurskamer had moeten opbergen, vlotte het vertrek na afloop der vergadering voetje voor voetje, zoodat men in de gelegenheid was geleidelijk te bekoelen, wat menige verkoudheid voorkomen zal hebben!

De volgende vergadering zal het niet zoo warm zijn, heeft de voorzitter beloofd.

Bond van Ned. Onderwijzers.

De afdeling Zwolle e. o. van den Bond van Ned. Onderwijzers hield Dinsdagavond haar jaarvergadering. In zijn openingswoord herinnerde de voorzitter, de heer B. Tjalsma aan de pas gehouden salarismeting te Rotterdam, waar de afdeling Zwolle met 45 leden tegenwoordig was.

Ingekomen was een circulaire van 't Zwolsch Drankweert Comité, waarin het mededeelt een actie te beginnen voor het aanbieden van een verzoekschrift aan de regering ter verkrijging van Plaatselijke Keuze, waarvoor zij tevens de medewerking der afdeling inroept. De vergadering besloot als afdeling van den Bond hieraan niet mee te doen, maar haar sympathie met deze beweging uit te spreken en de leden individueel op te wekken haar te steunen.

In zijn jaarverslag memoreerde de secretaris den gunstigen afloop der Juni-verkiezingen ten opzichte van het openbaar onderwijs, en het aandeel, dat ook de afd. Zwolle in dien strijd heeft gehad.

Overigens is het jaar kalm voor de afd. verlopen. 't Ledental is sinds het begin van 1913 met 4 leden toegenomen, waardoor het thans tot 88 is geklommen, t. w. 35 vrouw. en 53 mann. leden.

De correspondent voor het Herstellingsoord deelde mee, dat aan den algemeenen penningmeester kon worden afgedragen de som van f 152.25, verdeeld over 150 contribuanten.

In den loop van het jaar vertrokken er zes, doch traden 17 nieuwe toe.

Naar aanleiding van de houding van den heer Hart, hoofdbestuurder van den Bond, die in zijn kwaliteit als bestuurslid eener politieke partij, een aanbeveling onderteekende voor de candidatuur-Otto (voorzitter der Hoofdenvereeniging) in Amsterdam III, ontstond, mede in verband met de motie-Amsterdam, welke over deze houding haar ernstige afkeuring uitspreekt, een zeer geanimeerde discussie.

De afdeling Zwolle was echter van meening, dat ieder bondslid vrij is in het hebben van een eigen politiek inzicht, ook al gaat dit bij wijlen in tegen het vakbelang. De motie-Amsterdam werd dan ook niet gesteund en de afgevaardigden naar de A. V. kregen in dit opzicht bindend mandaat.

Bij de behandeling van den beschrijvingsbrief werd uitvoerig gesproken over de al of niet aansluiting bij het N. V. V. Nadat het pro en contra voldoende was in het licht gesteld, verklaarde de afdeling zich met zeer kleine minderheid tegen aansluiting. Ook sprak de vergadering zich uit tegen de verplichte neutrale staats-school.

FEUILLETON

De Ziel van Margaret Rand.

46) Roman van L. I. MEADE.

Zij stak haar mooie, slanke hand uit, die Charlotte vluchtig drukte en weer liet vallen.

Margaret kreeg steeds meer kleur. John beschouwde haar angstig. Zij keek hem teeder aan.

— John heeft me verteld, Charlotte, welk een goede zorg je voor hem en — ons kind zijt geweest. Ik dank je van ganscher harte. Het was heel edelmoedig van je om je huis dadelijk na je terugkomst te verlaten en al je tijd aan ons te wijden.

— Het was niet edelmoedig. Ik deed het voor John.

— Maar toch was het edelmoedig, want, zooals je weet, was hij mijn man en het kind was mijn kind. (O, Margaret, wat dwaas en dom van je om dat te zeggen).

Charlotte werd doodsbleek. Haar oogen waren altijd licht van kleur, maar nu werden zij lichter dan ooit. Zij trok haar lippen strak en klemde ze vast op een.

— Maar nu, ging Margaret voort, nog altijd tot haar eigen nadeel. Nu kan ik je onthefven van de taak, die je zoo dapper op je hebt genomen. Ik kan mij zelf niet vergeven, dat ik dien dag te Melchester Hall toen je weggingt, zoo onheusch tegen je ben geweest. Door wat je nu gedaan hebt, stapel je werkelijk kolen vuur op mijn hoofd. Kom mij af en toe bezoeken en breng je beste moeder dan mee. Gij beiden, zij zult te alle tijde welkom zijn. Doch juist nu, slechts voor een paar weken, zou ik zoo gaarne met John en het kind alleen zijn. Vindt je ook niet, John?

John was bleek en keek zeer ernstig. Hij sloeg

de beide vrouwen gade en trachtte in hun harten te lezen. Uit angst, dat Charlotte ieder oogenblik zou kunnen uitvaren en iets beleedigends tegen Margaret zou zeggen, zochten zijn oogen met een smeekende uitdrukking die van Charlotte, maar zij wilde hem niet aankijken.

— Beste John, wij zullen voor een poosje met ons drieën alleen zijn, zei Margaret zacht met haar klankrijke stem. Hij boog zijn hoofd zonder iets te zeggen.

— Er is geen bezwaar, zei Charlotte, onder het spreken opstaande. Ik begrijp je gevoelens, Margaret. Ik kan binnen het uur het huis uit zijn.

— En ben je niet boos, Charlotte? Begrijp je het werkelijk?

— Ik begrijp het werkelijk.

— Dus niet boos?

— Neen. Deze handelwijze komt op je eigen hoofd terug; wij dragen gewoonlijk de gevolgen van onze daden. Je denkt, dat het je plicht is mij weg te zenden. Ik begrijp dat en onderwerp er mij aan. Ik heb ook mijn plichten.

— O! John, wat bedoelt zij toch? zei Margaret, zich naar haar echtgenoot toekeerend. Klinkt uit deze woorden vergevingsgezindheid?

— Zeker, lieveling. Ik ken Charlotte. Zij bezit het trouwste hart in de geheele wereld. Zij zou liever blijven, maar begrijpt den toestand. Zij heeft niets te vergeven, liefste. Charlotte, deze woorden doen Margaret kwaad. Zij is zeer ziek geweest.

— Zij zal alle gelegenheden hebben om beter te worden, John. Margaret moet nu niet alleen leven voor jou en haar zelf, maar ook voor dien heerlijken jongen. Je bent een goede moeder, Margaret. Hoe lang wil jij je kind voeden?

— Ik weet het niet, zoo lang als hij mij noodig heeft, acht of negen maanden.

— Hij is de zegen, je door God geschonken,

je hemelsche bescherming, Tusschen jou, Margaret Rand en — en — mogelijk gevaar, spreidt dat kleine kind zijn beschermende vleugels uit.

— Je — je spreekt in raadsels. De stem der jonge moeder klomk vermoeid.

— Ik geloof dat je mij begrijpt.

Margaret werd bleek.

— O, ik voel me zoo vermoeid, zei zij plotse-

ling.

John stond op en greep Charlotte's hand. — Kom, je moet haar nu verlaten.

— Eerst nog een woord, zei Margaret, wier stem nu tot een zacht gefluister was gedaald. Wil jij, nicht Charlotte, onzen jongen ten doop houden?

Een blos overtoog Charlotte's gelaat, dat plotseling een andere uitdrukking aannam. Dit voorstel, dat John verbaasde, gaf haar een intens gevoel van blijdschap.

Zij dacht een oogenblik na, voordat zij langzaam zei:

— Onder één voorwaarde wil ik je zontje ten doop houden, namelijk als je hem wilt laten doopen in de kerk van St. John the Divine in de City en als de velerwaarde heer Clement Dare den doop toedient.

— Wat wil je toch, Charlotte? Zij is te zwak voor zulke melodramatische woorden, zei John Rand, want Margaret's hoofd was, alsof zij dood was, achterover op haar kussen gevallen.

In hetzelfde oogenblik trad zuster Rose de kamer binnen.

— Wat is er, wat is er toch gebeurd? zei zij, haastig toesnellend. En dadelijk wendde zij opwekkende middelen aan waardoor Margaret spoedig weer bijkwam.

John leide zijn nicht de kamer uit.

— Je bent onbegrijpelijk, Charlotte. Hoe kan ik je vertrouwen, van je houden, als je mijn vrouw zoo opzettelijk kwelt?

De bestuursverkiezing had tot resultaat, dat gekozen werden: tot voorzitter B. Tjalsma; vice-voorz. B. Bremer, secretaris P. Slootheer, vice-secretaris R. ten Voorde, en H. C. Wolff gedelegeerde voor de buitenleden. De verkiezing van een penningmeester werd aangehouden. De secretaris H. J. v. d. Vegt en de penningmeester mej. J. Siemelink hadden zich niet weer beschikbaar gesteld.

Tot afgevaardigden naar de algemeene vergadering, welke dit jaar wordt gehouden te Rotterdam op 29 en 30 December, werden benoemd de heeren E. J. Nieuwenhuis en P. Slootheer; tot hun plaatsvervangers de heeren B. G. Rutink en H. J. v. d. Vegt.

Gemeenteraadsvergaderingen.

* GRAMSBERGEN, 10 Dec. In de heden gehouden vergadering van den raad dezer gemeente werd met ingang van 1 April e.k. benoemd tot onderwijzeres aan de school te Gramsbergen mej. H. J. van Veen, onderwijzeres te Ane.

De salarissen der onderwijzers werden met f 25 verhoogd en alzoo gebracht op f 50 boven de minima.

Naar aanleiding van een schrijven van Ged. Staten betreffende de pensionneering van gemeente-veldwachters, werd besloten, hoewel reeds de door den betrokken veldwachter te storten bijdragen door traktementsverhooging door de gemeente werden betaald, alsnog de inkoop-som en bijdrage voor eigen pensioen over een bedrag van f 450 geheel voor rekening van de gemeente te nemen, indien de provincie de helft dier bijdragen voor zich neemt.

* DEN HAM, 11 Dec. In de gisteren alhier gehouden raadsvergadering was de heer Hartgers met kennisgeving afwezig.

Naar aanleiding eener opmerking van Gedep. Staten werd de onlangs vastgestelde verordening op de hondenbelasting in zoverre gewijzigd, dat bij overtreding der bepalingen dienaangaande niet dadelijk zal worden overgegaan tot afmaking van den hond, doch eerst tot inbeslagname en verkoop.

Ook werd op verzoek van genoemd college een memorie van toelichting vastgesteld, vermeldende de redenen van de wijziging der verordening.

Een schrijven van Ged. Staten, waarbij te kennen wordt gegeven dat 's raads besluit tot vereeniging der scholen A en B en de eervol ontslagverleening aan het hoofd van school A en den onderwijzer aan school B, alsmede een adres van ouders van leerlingen aan school B, houdende verzoeken bovenbedoelde besluiten niet goed te keuren, zijn gesteld in handen van den inspecteur van het lager onderwijs in de 3e inspectie en dat de beslissing over die besluiten is verdaagd, werd voor kennisgeving aangenomen.

Eveneens werd voor kennisgeving aangenomen een adres van het bestuur der Chr.-Hist. Kiesvereeniging te Den Ham, waarin werd verzocht met het oog op den in 1914 te wachten verhoogden hoofdelijken omslag de schoolgelden voor de openbare scholen te verhoogen, aangezien reeds in de vorige vergadering is besloten de schoolgeldregeling niet te veranderen.

Op een adres van de wed. G. J. Meijerink, scholwachtster aan den Geerdijk te Vroomshoop, om verhooging harer jaarwedde, die thans f 80 bedraagt, werd afwijzend beschikt, aangezien haar werkzaamheden, toen voor enkele jaren de tolgelden werden afgeschaff, belangrijk zijn verminderd en het salaris toen onveranderd is gebleven.

Naar aanleiding eener bemerkking van Gedep. Staten op 's raads besluit, genomen in de vorige vergadering, om nl. een ontvangen bedrag

— En heeft zij mij niet gekweld? Heeft zij eenig recht om mij uit je huis te verbannen?

— Julle wederzijdsche gevoelens gaan mijn begrip te boven, zei de jonge man.

— Ik weet het nu tenminste zeker, zei Charlotte.

— In 's hemels naam — wat zeker?

— Vaarwel, John, ik kan je dat niet uitlegen. Het kind is je beschermengel. Ik heb dat ook tegen je vrouw gezegd. Mijn woorden zijn vol betekenis voor haar.

V.

Moeder en dochter.

Charlotte verscheen tegen den lunch in het bovenhuis in de Mortimer Street. Niemand verwachtte haar. Mevrouw Mansfield zat aan het hoofd der tafel en Suzette deed zich te goed aan een bijzondere lekkernij, die haar niet zou toegestaan zijn als Charlotte het roer in handen had gehad. Charlotte nam het roer dikwijls in handen, want mevrouw Mansfield was niet sterk. Suzette kreeg een kleur en begon haar groote meringue met onnoedigen spoed te verorberen.

— Wel, Chattie, zei haar moeder. Je komt juist op tijd, kindlief. Bel eens, Suzette; wij moeten nog wat meer coteletten hebben. Ga zitten, Charlotte. Daar is voor je vader gekookt. Ik had zoo gehoopt, dat hij vandaag extra vroeg zou thuis komen.

— Waarom juist vandaag, moeder? Suzette, je zult je nog ziek maken, met al die zoetigheid.

— O neen, werkelijk niet, Chattie, en 't is heelemaal niet zoo'n groot stuk taart, is 't wel, moeder?

Wordt vervolgd.

voor afgekocht tiendrecht aan te wenden tot bestrijding van buitengewone uitgaven, werd dit besluit herzien en besloten bedoeld bedrag rentegevend te beleggen.

Thans kwam aan de orde de pensioenregeling der gemeente-ambtenaren. Een reeds in een vorige vergadering vastgestelde regeling, waarbij was besloten en de geheele inkoopssom, en de volle bijdragen op de ambtenaren te verhalen, ontmoette bij Ged. Staten bedenkingen, waarom B. en W. nu voorstelden de inkoopssommen der op 1 Oct. jl. in dienst zijnde gemeente-ambtenaren voor rekening der gemeente te nemen, doch de bijdragen geheel op die ambtenaren te verhalen.

Na eenige besprekingen werd de beslissing over deze zaak, op voorstel van enkele leden, aangehouden tot een volgende vergadering, om eerst te doen onderzoeken hoeveel kosten dit voor de gemeente medebrengt.

Aangezien de Brusselsche Brandwaarborgmaatschappij met 1 Januari a.s. ophoudt te bestaan, moeten de door deze gemeente in die maatschappij verzekerde perceelen naar een andere maatschappij worden overgebracht.

Besloten werd dienaangaande bij verschillende maatschappijen informaties in te winnen, terwijl op voorstel van den heer Asscher werd besloten enkele perceelen, zooals de burgemeesterswoning en school C te Vroomshoop, te verhoogen.

Op voorstel van den Voorzitter werd besloten nog 2 lantaarns bij te plaatsen in de Roggestraat.

* **HARDERWIJK**, 11 Dec. In de heden gehouden raadszitting, waarin het nieuwgekozen lid, de heer W. de Lange, werd geïnstalleerd, kwam o. m. ter tafel een besluit van Ged. Staten, houdende uitnodiging tot intrekking der vastgestelde verordening op het laten losloopen van trek- en andere honden, omdat... verzuimd was het advies in te winnen van de gezondheidscommissie. Hoezeer deze opvatting, volgens den Voorzitter, voor uiteenlopende meningen vatbaar is, werd nogtans besloten aan het verlangen van Ged. Staten gevolg te geven, en alsnu vooraf het ontbrekende advies in te winnen.

Voor kennisgeving werd aangenomen de mededeeling van den Voorzitter, dat de hypotheek, die door een vergissing was blijven gevestigd op het terrein van den thans afgebroken windmolen, dat is aangetrokken bij dat van de gasfabriek, officieel is geroyeerd, waardoor de moeilijkheden voor de gemeente zijn opgeheven.

Op daartoe gedaan verzoek werd aar een nieuw opgericht gymnastiekvereniging, onder eenige gebruikelijke voorwaarden, in gebruik afgestaan het betrokken lokaal van de kosteloze school aan de Vischmarkt, tegen betaling van f 12 per jaar en onder bepaling, dat het schoonhouden zal worden bekostigd door de gemeente.

Tot tegemoetkoming aan eenige bij den minister gerezen wettelijke bezwaren, werd de verordening op de heffing van schoolgeld op school C (m. u. l. o.) herzien en opnieuw vastgesteld.

In de pachtvoorwaarden van de concertzaal werden eveneens nieuwe bepalingen opgenomen, o. a. het verbod om daar bioscoopvoorstellingen te geven, en het voorschrijf, dat de pachter de nooduitgangen ten genoegen van B. en W. in goeden staat moet onderhouden. In verband met het feit, dat deze zaal te klein is voor den tegenwoordigen toestand, en in de verste verte niet voldoet aan billijke eischen, stelde een lid een motie voor, waarbij B. en W. werden uitgenoodigd een ontwerp voor te bereiden van het aanbrenge van doelmatige verbeteringen, of wel van het stichten van een geheel nieuw lokaal.

Uit de hierover gevoerde gedachtenwisseling bleek, dat de oprichting en exploitatie van een verenigingslokaal niet geacht werd op den weg van de gemeente te liggen, doch moet worden overgelaten aan het particulier initiatief. Het gevolg was dat de motie door den voorsteller voorloopig werd ingetrokken.

Ten slotte kwam in nadere behandeling het in de vorige zitting aangehouden voorstel van B. en W., om de opening in den zeemuur gemaakt, bij gelegenheid van de onafhankelijkheidsfeesten en waarin toen een tijdelijke eerepoort is geplaatst, weder te dichtten. Hiertegen bleken destijds bij enkele leden overwegende bezwaren te bestaan. Tot oplossing daarvan werd medegedeeld, dat die dichting zal komen te staan op ongeveer f 150, en het herstellen in stijl van de eerepoort op ruim f 400 a f 500.

Deze cijfers gaven aanleiding tot een uitvoerige discussie, die als uitkomst opleverde, dat het tweeledig voorstel werd aangehouden tot een volgende zitting.

RECHTSZAKEN.

Rechtbank te Zwolle.

11 Dec. Pres. mr. Royer, Off. v. Justitie mr. Van Eyk Bijleveld.

In aansluiting met het gisteren opgenomen verslag laten wij hier het slot volgen van de zitting.

De heer mr. J. van Setten had als medeverdediger van bekl. de taak op zich genomen den crimineelen kant van de zaak te bepleiten en te doen uitkomen, dat bij bekl. alle kwade trouw verre was. Na hetgeen zijn vriend en collega, de heer Stenfort Kroese, echter reeds in 't midden had gebracht, voelde spr. zich eenigszins als de jager in 't veld, die op de reeds gedoede haas nog eens mag schieten — als spr. dan ook nog eens samen met een ander verdedigt, zal hij de conditie stellen, dat hij eerst mag pleiten.

Komende tot de zaak gaf pl. in gevoelvolle woorden een schildering van de onheilen die bekl. hadden achtervolgd en zijn huis hadden getroffen en doen sidderen.

Wat de getuigen betreft wil pl. gaarne hun betrouwbareheid aanvaarden, alleen meent hij die van getuige Veldhoen in twijfel te moeten trek-

ken, in verband waarmee hij herinnert aan 't verleden van dezen getuige.

Uitvoerig ging pl. na dat het bewuste stuk, waarvan bekl. de formeele valscheit steeds bekend heeft, nooit kan vallen onder art. 225 W. v. S. (Wij lieten den O. v. J. gisteren over art. 250 spreken — bedoeld was art. 225 W. v. S.)

Om te bewijzen dat uit 't vervalschte stuk nooit eenig nadeel kon voortvloeien en 't ook nimmer tot bewijs zou kunnen dienen, wijst pl. op de delging van de schuld door de betaling door bekl. en de toezegging hiertoe door hem schriftelijk gedaan aan zijn onmiddellijken chef.

Absoluut onjuist is, dat bekl. deze betaling bij voerschot zou hebben gedaan — daarvan blijkt niets uit de kwitantie van Hooghiemstra.

Nader staat pl. stil bij den persoon van get. Veldhoen en merkt hij op, dat de bekentenis tegenover den heer Mazel dezen man uit 't hart is gekomen: toen hij zeide, dat de burgemeester vrij uit ging en geen schuld had, zei hij de waarheid.

Vervolgens bracht pl. een belangrijke omstandigheid naar voren door er op te wijzen, dat Veldhoen ten opzichte van den burgemeester en Lipke een dubbele rol speelde: den eersten deed hij denken dat Lipke nog te vorderen had en bij Lipke vestigde hij de meening dat het te vinden geld den inmiddels overleden Hengeveld betrof. Op de bijeenkomst waar de valsche rekeningen werden opgemaakt, heeft Veldhoen dit punt wijselijk niet ter sprake gebracht.

Hoe bekl. is gekomen tot deze knoerijfrachtte pl. te verklaren uit het optreden van Draaier, die op allerlei manieren trachtte zijn positie te verzwakken. Vrees zich weer voor Draaier te zullen moeten vernederen deden bekl. trachten den schijn te redden en de betaling uit eigen zak, waartoe hij reeds lang besloten was, uit te stellen tot den vervaldag.

Aan de hand van bovenstaande motieven en onder de geschetste omstandigheden ontkent pl. dat bekl. valt onder art. 225 W. v. S. Met nadruk deed hij nog uitkomen wat bekl. geleden heeft en welk een zwaren kruisgang door hem op dezen dag is volbracht. Maar anderzijds heeft deze dag ook troost gebracht, want op bekl. is toepasselijk het leekedichtje van de Genestet, getiteld „Niet Bezorgd”, en luidende:

„Boven mijn hoofd aan zijden draad
Slingert het zwaard al heen en weder,
't Moet vallen — vallen, vroeg of laat!
Het trilt, het valt mij neder!

Doch om mijn hoofd ook ruischt een stem,
Te midden van al mijn vreezen,
Die mij gebiedt met zachten klem,
Tóch niet bezorgd te wezen.”

Pleiter besloot zijn betoog met vrijspraak te vragen voor bekl. van het hem bij dagvaarding ten laste gelegde.

De Officier van Justitie richtte zich vervolgens in zijn antwoord meer speciaal tot den heer mr. Stenfort Kroese, en merkte op dat ook bij hem dezelfde gedachte is opgekomen als de verdediger heeft gehad omtrent de mogelijkheid van het stuk om tot eenig bewijs te dienen.

De O. v. J. meende echter, dat 't hier een stuk is waaruit eenige bevrijding van schuld kan ontstaan en gelooft zeer zeker dat dit stuk een kwitantie is. De inrichting er van is alleen een kwestie van comptabiliteit. Spr. meende dan ook, dat het stuk, zooals het hier lag, door de gemeente met succes gebruikt zou kunnen worden als geldige kwitantie.

De verdediger mr. Stenfort Kroese zeide nog het bezwaar van den O. v. J. wel gevoeld te hebben, doch meende dat het door hem ontwikkelde inzicht juist was, wat hij nader trachtte te bepleiten. De dagvaarding zegt, dat het stuk moet dienen tot bewijs. Pl. hield vol, dat dit informeel mandaat met 't oog op de voorschriften van Gedep. Staten krachtens de wet aan bevelschriften tot betaling gesteld, nooit als bewijsstuk zou kunnen dienen.

Hierna werd de strafzitting te kwart voor zes gesloten.

Uitspraak in deze zaak zal geschieden op Dinsdag 23 December a.s., des voormiddags half tien.

Rechtbank te Almelo.

11 Dec. President mr. A. Croockewit; Officier van Justitie mr. S. E. J. M. van Lier.

In een buitengewone zitting stonden heden terecht 1e. Johannes van V., 26 j., arb. te Lonneker, 2e. Derk Jan N., 25 j., grondwerker te Rheine, 3e. Hendrik Johannes W., 23 j., timmerman, 4e. Albert van Z., 22 j., smid, en 5e. Wilhelm B., 21 j., arb. de 3 laatste ten Enschede, allen thans gedetineerd, en wel ter zake: alle bekl. dat zij te omstreets half elf in den avond van 13 September te Enschede G. J. Scholten zouden hebben mishandeld, door opzettelijk en moedwillig dezen zoowel te zamen als ieder afzonderlijk met messen, steenen, althans harde voorwerpen, en met den vuist slagen op hoofd en lichaam toe te brengen, tengevolge waarvan deze twee bloedende wonden in den rug bekam en één in de rechterdij en één bij het rechter scheenbeen, voorts een buil op het hoofd en diens gelaat op verschillende plaatsen werd ontveld en twee van diens tanden werden los geslagen en deze voorts zwaar lichamenlijk letsel bekam, zijnde de linkerlong bij een der slagen op den rug door een der messen ernstig verwond geworden.

De bekl. 1, 2, 3 en 5 bovendien: dat zij te omstreets 9 uur in voormelden avond te Enschede H. Vrijkorte zouden hebben mishandeld, door opzettelijk en moedwillig dezen zoowel te zamen als ieder afzonderlijk met messen, steken en sneden en met stoeien of harde voorwerpen en met den vuist slagen op hoofd en lichaam toe te brengen, tengevolge waarvan deze een bloedende wond aan den rechterelleboog en op het linkerschouderblad bekam, diens linkerpols gekneusd, en over het geheele lichaam bont en blauwe plekken bekam en veel pijn ondervond.

Zeventien getuigen zijn in deze zaak gedagvaard. Bekl. 1 ontkenend alles wat hem is ten laste gelegd.

G. J. Scholten verklaarde, dat hij 's avonds tegen

ongeveer half elf werd gewaarshuwd, dat de „bende van Westerink en consorten” in aantocht was. Hij ging met Buurse, die hem waarschuwde, den weg op om zich op de hoogte te stellen. Hij bemerkte dat de bende van het café Barské kwam in de richting van zijn huis, waarop hij terugkeerde en in huis ging. Hij hoorde dat bij Leussink de ruiten werden ingegooid. Daarop rinkelden de ruiten bij zijn buurman of bij hem zelf. Hij ging naar buiten en zag alle 5 bekl. 1, 2, 3, 4 en 5 staan. Twee er van — de een was B. — sloegen de ruiten in. W. stond voor hem. Hij vroeg waarom of ze de ruiten bij hem insloegen. Onmiddellijk greep W. hem aan en raakten ze aan het worstelen. De 4 anderen schoten daarop ook toe. Eén sloeg hem met een baksteen voor 't gezicht, zoodat hij bewusteloos werd. Toen hij ontzet werd en op wilde staan voelde hij, dat hij in den rug werd gestoken. Tengevolge van de bekomen verwondingen heeft hij een maand zijn werk niet kunnen doen. Hij is thans weer genezen.

Dr. Maa, als deskundige gehoord, verklaarde 's nachts op het politie-bureau Scholten te hebben behandeld. Hij was op 4 plaatsen verwond; 1 wond in den rug ter hoogte van de 9e rib, 1 wond ter hoogte van het schouderblad, 1 wond in de rechterdij en één in het rechterscheenbeen. Voorts was zijn gelaat ontveld, had hij 'n buil op 't hoofd en 2 tanden zaten los. De wond in den rug ter hoogte van de 9e rib heeft ontgetwijfeld zwaar lichamenlijk letsel tengevolge gehad. Scholten heeft wél een oogenblik in levensgevaar verkeerd.

H. Vrijkorte deelde mede, dat de 1e, 2e, 3e en 5e bekl. bij hem omstreets 9 uur in zijn café kwamen, en voor het schap staande, borrels bestelden. Toen ze daar een poosje gestaan hadden, verzocht hij hen aan een tafeltje te gaan zitten, daar het te druk was voor het schap. Bekl. ten V. nam toen een glas met lepels op en gooidde daarmede in het buffet. Daarop namen die personen bier en jeneverglazen en gooidden er mee. Vervolgens sloegen ze met stoeien. ten V. en N. hadden een mes in de hand, terwijl de beide anderen in den zak tassen.

Na afloop bemerkte hij, dat hij 2 steken in den arm had en 1 steek op den rechterschouder. Overal op zijn lichaam had hij bont en blauwe plekken en ondervond veel pijn.

Nadat de andere getuigen gehoord waren bleven de bekl. 2 en 3 er bij dat zij onschuldig zijn.

De O. v. J. achtte het ten laste gelegde bewezen. Het is een deel van de handelingen, die door bekl. 1 dien avond zijn verricht. Bekl. 1 hebben op schandelijke wijze huisgehouden en zijn de schrik van Enschede. Behalve van Z., die slechts onlangs voor de eerste maal werd veroordeeld, zijn alle bekl. 1 herhaaldelijk veroordeeld. De eisch luidde tegen van Z. 6 m. ge. en tegen de anderen ieder 2 jaar ge. straf.

De toegevoegde verdediger, mr. J. C. Th. Resius, hield een lang pleidooi en betoogde dat niet is bewezen dat Scholten zwaar lichamenlijk letsel is toegebracht. Daar het 1e feit niet wettig en overtuigend is bewezen, verzocht pleiter vrijspraak van alle bekl. 1, en vrijspraak van bekl. B. voor het 2e feit. Voorts verzocht pleiter onmiddellijke in vrijheidstelling van alle bekl. 1, hetgeen echter door de rechtbank geweigerd werd.

Hierop verschenen Johan Bernard N., 17 j., fabr. arb., en Albertus Hendrikus S., 21 j., fabr. arb., beiden te Enschede, nu gedetineerd, no. 2 uit anderen hoofde, moesten zich verantwoorden: de eerste ter zake dat hij op 18 Sept. te Hengelo zou hebben weggenomen een rijwielt, merk Gladstone, toebehoorende aan A. Hoening en een rijwielt, merk Chaulleuse, toebehoorende aan F. Hiemstra, en de tweede bekl. ter zake dat hij Nederlander zijnde op of omstreets 19 Sept. te Nordhorn, wetende dat de eerste bekl. bovenbedoelde rijwielen door diefstal had verkregen, opzettelijk uit de opbrengst daarvan van den eersten bekl. 1 32½ M. ten geschenke zou hebben aangenomen.

Beiden bekenden het hun ten laste gelegde. De fietsen hebben ze verkocht te Nordhorn voor 65 Mark.

De O. v. J. requireerde, dat de 1e bekl. ter beschikking der regering zal worden gesteld, en dat de 2e bekl. zal worden veroordeeld tot 2 m. ge. straf. Uitspraak 23 Dec. a.s.

Ingezonden Mededeelingen

tegen den dubbelen advertentieprijs.

Jaeger Ondergoederen

AU BON MARCHE

N. KAMERLING.

Ingezonden.

Den Heer Kagei,

Voorzitter van het Bestuur van het Ziekenfonds voor den Arbeidenden Stand te Deventer.

Wel Ed. Geb. Heer.

Uit het feit dat u tot nu toe mijn betoog in mijn art. in de Zwolsche Courant van 3 Dec. j.l. — getiteld „de Actie van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst” — niet beantwoord hebt, meen ik te mogen afleiden dat u zich niet in staat voelt de waarheid te weerleggen van mijn bewering dat de strijd der geneeskundigen en rechtvaardig en noodzakelijk is. In zooverre verheug ik mij dus over uw stilzwijgen. Nu hebt gij echter — altijd volgens den verslaggever — in de eerste van de serie vergaderingen, uitgeschreven door uw bestuur, voor de deelnemers (verzekerde arbeiders), omtrent mijn „stukje” gezegd dat de logica er wel wat zoek in is, en dat ik mij zelf herhaaldelijk tegenspreek.

Dringend moet ik u uitnoodigen — en gij doet daarmede aan den wensch van meerderen met mij — om eens uiteen te zetten hoe gij deze beschuldiging motiveert, anders laadt gij den schijn op u dat dit maar „grootte woorden” waren, om gebrek aan argumenten te bedekken.

Ik reken dus vast op een antwoord van u. U kunt dan tegelijkertijd uwe houding tegenover de Deventer fondsgeneesheeren verdedigen, voor de velen die van meening zijn, dat het Deventer fondsbestuur in deze zaak een ergerlijk misbruik maakt van haar toevallige machtspositie.

Waarom dreigt zij de fondsgeneesheeren met ontslag, wanneer zij deelnemen aan een ander ziekenfonds? Ziekenfondsen zijn toch geen concurrerende industriele ondernemingen, maar slechts de regelaars van geneeskundige hulp aan minvermogenden. Wat heeft dan een ziekenfondsbestuur er mede te maken; wat voor belang heeft het er bij, dat zijn fondsgeneesheeren ook deelnemen aan andere fondsen? Het kan zijn dat het „ge-

schreven recht” u niet verhindert, om op deze wijze de geneesheeren het mes op de keel te zetten, immers: „een advocaat heeft u dat medegedeeld”, maar u zult moeten toestemmen, geachte heer Kagei, dat er nog iets hoogers is dan het „geschreven recht”, en dat het „summum jus” dikwijls is „summa injuria”. Van uw onpartijdigheid in deze zaak heb ik geen hoogen dank gekregen, en misschien stelt gij er prijs op dat men u in dat opzicht anders gaat waardeeren!

Met verschuldigde hoogachting,

Dr. J. D. C. KOCH.

Handelsberichten.

Agio-bericht van Tweentsche Wisselkantoren.

ALMELO, 12 Dec. Agio op Pruisisch geld f 1.50 à f 1.65
ENSCHED. 12 Dec. Gem. Agio op Duitsch goud en papier f 1.40. Idem idem zilver f 1.50.

AMSTERDAM, 11 Dec. De prijzen der aardappelen waren heden als volgt: Friese borgers f 1.70 à f 1.90, dito blauwe f 2.80 à f 3.10, Zeeuwsche bonte f 1.90 à f 3.10, dito poters f 1.60 à f 1.80, dito blauwe f 2.00 à f 3.10, dito Eigenheimers f 2.00 à f 2.30, Ippolder bravo's f 2.40 à f 2.90, Red Star f 1.50 à f 1.80, Andijker blauwe f 2.00 à f 2.50, Westlandsche zand ronds f 3.00 à f 4.00, Spuische Eigenheimers f 2.00 à f 2.30, alles per H.L.

ZWOLLE, 12 Dec. Officieele opgave betreffende het Marktwezen: 30 H.L. aardappelen f 1.75 à f 2.50 per H.L., 25000 stuks bieren f 6.50 à f 8.50 per 100 stuks, 420 K.G. boter in stukken f 1.35 à f 1.45 per K.G., 235 vaten boter van 20 K.G. f 27.50 à f 28.25 per vat, 95 vaten van 10 K.G. f 13.00 à f 14.00 per vat, 60 H.L. appelen f 2.60 à f 7.00, 0 H.L. peren f 0.— à f 0.— per H.L., 4000 stuks bloemkool f 8.00 à f 14.00, — stuks witte kool f 0.— à f 0.—, 35000 stuks roode kool f 2.00 à f 6.00, 12000 stuks savoyekool f 3.00 à f 6.00, per 100 stuks, 250 H.L. uien f 3.50 à f 4.00 per H.L., — bos russchen f 0.— à f 0.— per bos, 110 stuks hanen (oude) f 0.80 à f 1.00, 325 stuks hanen (jonge) f 0.50 à f 1.30, 450 stuks kippen f 0.80 à f 1.40, 25 stuks quiven f 0.15 à f 0.20, 6 stuks ganzen (wilde) f 1.00 à f 1.40, 5 stuks ganzen (tamme) f 2.00 à f 3.00, 60 stuks eenden (tamme) f 0.80 à f 1.10, 15 stuks hazen f 1.50 à f 2.00, 300 stuks konijnen (tamme) f 0.30 à f 1.80, 25 stuks konijnen (wilde) f 0.45 à f 0.50, alles per stuk, 1700 stuks bot f 1.00 à f 2.00 per 100 stuks, 16 K.G. sneek f 0.40 à f 0.60, 180 K.G. blei f 0.20 a f 0.40 en 12 K.G. baars f 0.30 à f 0.46, alles per K.G., 6500 stuks spiering f 0.10 à f 0.25 per 100 stuks en 180 stuks makreel f 0.03 à f 0.20 per stuk.

ZWOLLE, 12 Dec. Heden aangevoerd 5620 K.G. boter als: 420 K.G. aan stukken van ½ K.G., 205 ¼ en 110 ¼ vaten. De prijzen waren heden, ook volgens opgaf van het consortium van lh. boterhandelaren, als volgt: ¼ vat prima kwaliteit f 28.00 a f 29.00, afwijkende f 27.50 a f 28.00, tweede soort f 26.50 a f 27.00.

Men besteedde voorts per K.G. aan stukken f 1.35 a f 1.45, per ¼ vat f 13.00 a f 14.00.

Particulier bericht. De aanvoer ter botermarkt was heden ongeveer gelijk aan die van de vorige week en zal 280 ¼ en 120 ¼ vaten hebben bedragen.

De vraag was beter en de prijzen tengevolge der verhooging van alle botersoorten waren opgaande.

Prima gold f 28.00 à f 28.25, beste 1e soort f 27.50 a f 28.00, afwijkende f 27.00 a f 27.50, tweede soort f 26.50 a f 27.00.

¼ vat vates f 13.00 a f 14.00. I. T. Jz.

ZWOLLE, 12 Dec. Aangevoerd 30 H.L. aardappelen f 1.75 à f 2.50, 60 H.L. appelen f 2.60 à f 7.00, 0 H.L. peren f 0.— à f 0.—, alles per H.L., 25000 eieren, per 100 stuks f 6.50 à f 8.50, — bos russchen f 0.— à f 0.— per 100 bos.

ZWOLLE, 12 Dec. Veemarkt. Men besteedde voor Neur. en versch. kalf f 175 à f 325, dito schotten f 170 à f 190, guste koeien f 150 à f 240, varzen f 140 à f 225, voorjaarskalvende f 150 à f 245, ossen voor de bak f 160 à f 245, jarige springstieren f 110 à f 195, pinken f 100 à f 200, fokkalfvaren f 45 à f 115, nuochtere kalveren f 9 à f 30, vette koeien en ossen f 0.68 à f 0.83, p. K.G., dito stieren f 0.68 à f 0.80, p. K.G., dito kalveren f 0.90 à f 1.15, p. K.G., dito schapen f 0.60 à f 0.72, p. K.G., jonge lammeren f 16.00 à f 24.00, p. stuk; Varkens: aangevoerd op 107 wagens 72 varkens en 1030 biggen: biggen 6 weeksche f 8.00 à f 11.00, 10 weeksche f 12.00 à f 15.00, drachtige f 48 à f 65, magere f 42 à f 60, vette varkens f 0.49 à f 0.51, p. K.G., voor Londen f 0.51 à f 0.54, p. K.G.

ZWOLLE, 12 Dec. Huiden. Gedurende deze week werden de navolgende prijzen besteed:

Os- en koelhuiden per ¼ K.G. 33 à 34 ct., stieren 27 à 28 ct., pinken 34 à 35 ct., vette vellen 43 à 44 ct., nuochtere vellen f 3.20 à f 3.75, paarden met staart en manen f 13.50 à f 14.00, idem zonder staart en manen f —, Friese schapenvellen f 4.00 à f 4.50, Drentsche f 1.40 à f 1.70, geitenvellen f 2.20 à f 2.50. De handel was kalm.

MASTENBROEK, 12 Dec. Hooi en stroo per 1000 ¼ K.G. vrij sloop of spoor. Men besteedde deze week voor: prima Kamper Eilands f 14.00 à f 15.00; Genemuiden en Grafhorst f 11.00 à f 12.50, idem 2e soort f 8.00 à f 10.00. Handel redelijk, prijzen onveranderd.

NEW-YORK, 11 Dec. — (Goederenmarkt). Katoen, dagel. aanvoer in de havens der V. S. 43000 b., dagel. uitvoer naar Groot-Brittannië 8000 b., dito dito naar het vasteland 25000 b., Middl. Upland 13.40, op Dec. 13.04, Jan. 12.82, Febr. 12.79, Maart 12.97, April 12.93, Mei 12.90, Juni 12.84, Juli 12.79, Aug. 12.57, Sept. 12.07, slot stil; Tarwe, voorj. no. 1. North 98½, idem roode winter 101—, Dec. 98½, Mei 99½, Juli 95½, slot traag; Mais, Western —, Dec. —, Mei —; Koffie, Rio no. 7 dito 9½; Petroleum, in kisten 11.25, idem credit, balances 3.00, standart wiste 8.75, idem geraffineerd in tanks 5.25; Terpentiën, 46—; Reuzel, W. Steam 10.95; Talk 67½; Suiker, Muscovades 2.95 à 3.04, idem 96 pct. Centrifugal 3.45 à 3.54, geraffineerd garmulard 4.35; Meel 8.85 a 3.95; Tin, straits 37.50 à 37.80; Koper — à —.

DAGWIJZER — DECEMBER.

13 Zaterdag.
14 Zondag.
15 Maandag. Coevorden p.b.v. Goor p.b.v. Rijssen p.b.v.s.
16 Dinsdag. Ambt Almelo veem.
17 Woensdag. Haaksbergen p.b.v.s. Vriezenveen p.b.v.
18 Donderdag. Almelo b.v. Ootmarsum veem.
19 Vrijdag.

13 Dec., volle maan, 's av. 3.20.
17 Dec., zon op 's morg. 8.00, onder 's av. 3.52.